

REPUBLIKA HRVATSKA
DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA
GRAD OPUZEN
DJEČJI VRTIĆ OPUZEN

GODIŠNJI PLAN I PROGRAM RADA
DJEČJEG VRTIĆA OPUZEN
pedagoška godina 2022./2023.

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	3
1.1 Ustrojstvo rada.....	3
1.2. Popis djelatnika po stručnoj spremi.....	5
2. MATERIJALNI UVJETI RADA.....	7
3. NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I RAZVOJ DJECE.....	10
4. ODGOJNO – OBRAZOVNI RAD.....	21
5. OBRAZOVNO I STRUČNO USAVRŠAVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH RADNIKA.....	39
6. SURADNJA S RODITELJIMA.....	41
7. GODIŠNJI PLAN I PROGRAM RADA RAVNATELJA, ZDRAVSTVENE VODITELJICE I PSIHOLOGA STRUČNOG SURADNIKA.....	42
<i>7.1 GODIŠNJI PLAN I PROGRAM RADA RAVNATELJA</i>	
<i>7.2. GODIŠNJI PLAN I PROGRAM RADA ZDRAVSTVENE VODITELJICE</i>	
<i>7.3. GODIŠNJI PLAN I PROGRAM RADA STRUČNOG SURADNIKA</i>	
8. PROGRAM KULTURNE I JAVNE DJELATNOSTI.....	50
9. VREDNOVANJE PROGRAMA.....	55

1. UVOD

Godišnji plan i program Ustanove zasnovan je na postavljanju primjerenih individualiziranih ciljeva za svu upisanu djecu. Odgovora na interese svakog pojedinog djeteta, uvažava individualne mogućnosti i potrebe djece, odgojitelja, roditelja i društvene sredine u kojoj Vrtić djeluje i to kroz sva područja godišnjeg plana i programa vrtića. Usmjeren prema temeljnim vrijednostima, humanistički razvojnog kurikulumu ujedinjuje sljedeće elemente:

- razvoj sposobnosti svakog pojedinog djeteta
- mogućnost izbora
- aktivno učenje
- povezanost s obiteljima djece.

Isto tako nam je važno da naš vrtićki način življenja osigura djeci razvoj kritičkog mišljenja te ih osposobi za odgovornost i za međusobnu pomoć.

1.1. USTROJSTVO RADA

Odlukom Gradskog poglavarstva grada Opuzena formirano je sedam odgojnih skupina za radnu pedagošku 2022./2023. godinu u Dječjem vrtiću Opuzen. Na osnovu prostornih i materijalnih uvjeta i financijskih mogućnosti, u Vrtić je upisano 133 djece. Od toga je 125 djece u 10-satnom redovitom cjelodnevnom programu, a 8 djece 5,5 satnog programa integrirano je u 10 satni program.

Broj skupina	Odgojna skupina	Broj djece	10 satni cjelodnevni program	5,5 satni poludnevni program*
1	Mješovita jaslička skupina BUBAMARE	13	13	-
1	Mješovita jaslička skupina LEPTIRIĆI	14	14	-
1	Mješovita odgojna skupina RIBICE	20	18	2
1	Mješovita odgojna skupina KOCKICE	20	18	2
1	Mješovita odgojna skupina SOVICE	23	23	-
1	Mješovita odgojna skupina PČELICE	22	19	3
1	Mješovita odgojna skupina ZVJEZDICE	21	20	1
7	U k u p n o	133	125	8

*Integrirani u 10 satni program

Na osnovu broja djece i sve većom potrebom roditelja za primarnim 10-satnim programom te broja grupa u skladu s elementima standarda društvene brige o djeci predškolske dobi, broj stručnih djelatnika je sljedeći:

Broj odgojitelja stručnih djelatnika	Dužina boravka	Odgojna skupina
2	10 satni redoviti program	Mješovita jaslička skupina LEPTIRIĆI
2	10 satni redoviti program	Mješovita jaslička skupina BUBAMARE
2	10 satni redoviti program	Mješovita odgojna skupina KOCKICE
2	10 satni redoviti program	Mješovita odgojna skupina PČELICE
2	10 satni redoviti program	Mješovita odgojna skupina RIBICE
2	10 satni redoviti program	Mješovita odgojna skupina ZVJEZDICE
2	10 satni redoviti program	Mješovita odgojna skupina SOVICE

S obzirom na to da Vrčić nema kompletnu stručnu službu, u Vrčić se na određeno vrijeme upošljavaju stručni suradnici. U Vrčiću su ravnatelj - rukovoditelj Vrčića i zdravstvena voditeljica. Poslovi računovodstva i knjigovodstva vode se u računovodstvu Grada Opuzena.

Osim kuharice, pomoćnice kuharice-ekonoma, radi i pomoćna kuharica - spremačica koja radi na pripremanju hrane i serviranju četiri sata dnevno, te na održavanju čistoće i higijene četiri sata dnevno. U Vrčiću radi još jedna spremačica u popodnevnim satima.

1.2. POPIS DJELATNIKA PO STRUČNOJ SPREMI

Naziv	Izvršitelj	Stručna sprema
Ravnatelj	1	VSS
Odgojitelj	14	VŠS
Kuharica	1	SSS
Pomoćna kuharica - ekonom	1	SSS
Pomoćna kuharica - čistačica	1	SSS
Čistačica	1	NSS
Zdravstvena djelatnica	1	VŠS

Program njege i odgoja u Vrčiću ostvaruje se u skladu s Programskim usmjerenjem kojeg donosi Ministarstvo znanosti i obrazovanja. U koncipiranju Programskog usmjerenja uvažene su novije zakonske spoznaje o prirodi i efikasnosti programa za predškolski uzrast.

Struktura 40-satnog radnog tjedna odgojno-obrazovnih djelatnika, godišnji fond sati zadužuje djelatnika prema kalendaru rada. Radna godina započinje 01. rujna 2022 godine, a završava 31. kolovoza 2023. godine.

Zadnjih pet dana u kolovozu su radni dani za sve djelatnike Vrčića i za te dane je predviđen sljedeći program: Zajednica djelatnika, Odgojiteljsko vijeće, Sastanak zajednice roditelja, ostali poslovi uređenja soba dnevnik boravaka za prihvaćanje djece.

Na temelju dosadašnjeg iskustva, a u skladu s potrebama korisnika usluga u toku mjeseca kolovoza, radit će se u skladu s programom koji ovisi o broj zainteresiranih, odnosno potrebe roditelja za boravkom djece u tom periodu. O provedbi istog odlučuje Osnivač. Ukoliko se broj zainteresiranih roditelja za uslugom smanji ispod broja djece jedne odgojno-obrazovne skupine djece vrtićke dobi (24) i jedne odgojno-obrazovne skupine djece jasljičke dobi (14) u toku mjeseca

kolovoza će se koristiti kolektivni godišnji odmor. Tijekom mjeseca veljače anketirati će se roditelji i na temelju iskazanih potreba izvršit će se potrebna organizacija rada kroz mjesec srpanj i kolovoz.

Godišnja zaduženja radnika Vrtića s fondom sati;

U skladu s planom potreba kadrova za radnu godinu 2022./2023. utvrđenom prema standardima i potrebama Vrtića:

1. Ravnatelj - 1 izvršitelj
Radno vrijeme - svaki dan od 7 - 15 sati;
Poslovi i zadaci - utvrđeni sistematizacijom i ostalim normativnim aktima Vrtića.
2. Stručni suradnik - 1 izvršitelj – svaki dan od 8 do 12 sati;
3. Odgojitelji - 14 izvršitelja
Radno vrijeme - prema rasporedu rada odgojitelja (od 6.30 do 16.30 sati)
Poslovi i radni zadaci - utvrđeni sistematizacijom i ostalim normativnim aktima Vrtića: neposredni odgojno-obrazovni rad odgojitelja s djecom je 5,5 sati a ostali poslovi 2 sata dnevno. Ostali poslovi odgojitelja obuhvaćaju planiranje, programiranje, i vrednovanje rada, pripremu prostora i poticaja, suradnju i savjetodavni rad s roditeljima i ostalim te poslove stručnog usavršavanja. Dnevna pauza 0,30 h.
4. Zdravstvena voditeljica - 1 izvršitelj
Radno vrijeme svaki dan od 7-11 sati
Poslovi i zadaci- utvrđeni sistematizacijom i ostalim normativnim aktima Vrtića

Kuhanje i priprema namirnica
5. Kuharica - 1 izvršitelj;
Radno vrijeme od 06 - 14 sati.
6. Pomoćna kuharica – ekonom, 1 izvršitelj;
Radno vrijeme od 06 - 14 sati.
7. Pomoćna kuharica – spremačica, 1 izvršitelj
Radno vrijeme od 7 do 13 ; 16 – 18 sati.
8. Spremačica, 1 izvršitelj
Radno vrijeme od 11 do 19 sati

9. Računovođa - vanjski suradnik;

2. MATERIJALNI UVJETI RADA

Plan nabave i dopune didaktike i potrošnog materijala za odgojne skupine

Potrošni materijal nabavljen je za cijelu godinu prema broju upisane djece i strukturi odgojnih skupina, a dopunjavat će se tijekom godine prema potrebi. Plaćanje će se vršiti u ratama.

Planirana je dopuna literature/slikovnica za djecu prema dobnim skupinama.

Dopuna didaktike planirana je po sobama odgojnih skupina prema potrebi.

Planirana je djelomična izmjena posteljine, stolnjaka i radne odjeće i obuće za odgajatelje i pomoćno osoblje.

Planirana je dopuna didaktike za dvije jasličke skupine te opremanje prostora namještajem.

Planirana je nabava nove profesionalne sušilice za rublje, gulilice za krumpir, profesionalnog miksera i glačala s postoljem.

Plan tekućeg investicijskog održavanja

- nabava šalica u svim boravcima prema broju djece te postolje na zid sa držacima
- dopuna zdjelica, šalica, zdjela za serviranje pribora za jelo
- zamjena tepiha
- vodoinstalaterski radovi, održavanje elektroinstalacija i ostali radovi na održavanju;
- soboslikarski radovi, bojanje zidova i stropova, bojanje vanjskih bravarskih stijenki,
- osvježavati prostor zelenilom
- izmjena dotrajalog stakla na staklenim stjenkama i ugradnja komarica
- nabava dječjih stolica i stolova rashodovanjem starih dotrajalih
- nadopuna dječjih krevetića

Izvor sredstava

Osnivač Dječjeg vrtića Opuzen je Grad Opuzen koji ga najvećim dijelom i financira. Sufinanciranje je ugovorno riješeno s Općinom Slivno, obzirom da djeca s područja te općine pohađaju

Dječji vrtić Opuzen ista je dužna sudjelovati u cjelokupnoj ekonomskoj cijeni korisnika. Sve navedeno moći će se ostvariti ovisno o uplatama roditelja i racionalnom ponašanju svih djelatnika.

3. NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE DJECE

Razgovori radi snimanja početnog stanja u skupini odgojitelj-dijete-roditelj.

Dijete

Pratiti i procjenjivati aktualne djetetove potrebe te procjenjivati kvalitetu njihova zadovoljavanja radi utvrđivanja primjerenosti organizacije djetetova života i cjelokupnog odgojnog procesa (u suradnji s odgojiteljem i drugim stručnim suradnicima).

- procjenjivati primjerenost djetetove predmetne i pojavne okoline djetetovim razvojnim mogućnostima i aktualnim problemima.
- Pratiti djetetove strategije ponašanja tijekom njegove interakcije s drugom djecom, odgojiteljima i drugim odraslim sudionicima procesa.
- Stjecati uvid u djetetove osjećaje, stajališta i mišljenja u odnosu prema pojedinim zbivanjima i sudionicima zbivanja u skupini, vrtiću, izvan vrtića...

Osigurati okolnosti u kojima će dijete biti inicijator i najveći mogući kreator prostora u kojem boravi, sadržaja kojima se bavi, odnosa koje uspostavlja. Na osnovi poznavanja djetetovih aktualnih problema:

- selektivno pristupati mogućim izmjenama u organizaciji te u materijalnim i sadržajnim uvjetima provedbe procesa;
- poticati i podupirati promjene koje omogućuju zadovoljavanje djetetovih trajnih i aktualnih potreba - na razini vrtića, skupine i pojedinca;
- nalaziti nove načine provedbe procesa (organizacijske, materijalne) koji omogućavaju da se zadovolje djetetove potrebe za bliskošću s drugima ali i za jedinstvenošću i identitetom.

Ostvariti neposredni kontakt s djecom radi obogaćivanja programa rada te povećanja broja i kakvoće zbivanja i situacija pogodnih da se zadovolje djetetove potrebe.

- rad s djecom u području za koje je stručna osoba posebno educirana i za koje ima sklonosti;
- rad s djecom da bi se zadovoljile djetetove aktualne potrebe a u situaciji kada tu potrebu nije u mogućnosti zadovoljiti odgojitelj
- suradnja sa Dječjim vrtićem Metković, Dječjim vrtićem Ploče,
- Osnovnom školom Opuzen i Domom zdravlja Metković.

Pronalaziti rješenja da se poboljšaju uvjeti komunikacije djeteta i druge djece, te djeteta i odraslih sudionika procesa.

Voditi pedagošku dokumentaciju o primjerenosti programa u konkretnoj skupini djece ili pojedinom djetetu:

- Procjene pojedinih dijelova odgojno-obrazovnog procesa,
- Akcija istraživanja (protokoli, procjene, rezultati praćenja, obrada rezultata, zaključci i prezentacije akcijskog istraživanja, prikupljanje i analiza podataka iz odgojiteljeve pedagoške dokumentacije,
- Izrada programa neposrednog kontakta psihologa sa skupinom djece ili s pojedinim djetetom, vođenje bilješki o tijeku programa te evaluacija i dalja primjena učinka provedbe programa.

Roditelji

Posredno - dijete

- Upoznati specifične roditeljske potrebe koje utječu na djetetove aktualne potrebe te ih prihvatiti pri ustroju svih elemenata odgojnog procesa;
- Sudjelovati u prilagodbi organizacije, stila i sadržaja specifičnim obiteljskim potrebama;
- Neposredno upoznavati roditelje sa specifičnim obilježjima vrtićkog programa i njegovom realizacijom;
- Informirati nove roditelje o uzrocima i obilježjima institucionalnog odgoja te posebnostima vrtića i skupine;
- Informirati nove roditelje o uzrocima i obilježjima promjena izvršenih na razini vrtića i skupine;

- Stvarati uvjete za: roditeljske evaluacije primijenjenih vrtićkih programa, davati važnost roditeljskim stajalištima i procjenama, adekvatno djelovati u prihvaćanju roditeljskih prijedloga, informirati roditelje o rezultatima njihove evaluacije, uključivati roditelje u kreiranje i realizaciju dijela programa rada s djecom.

Odgojitelji

Posredno - dijete

- Pomoć odgojitelju da prepozna i procijeni djetetove potrebe;
- Izrada instrumentarija za odgojateljevo praćenje i procjenu djetetovih potreba i razine njihova zadovoljavanja u odnosu prema pojedinim dijelovima odgojnog procesa;
- Pomoć u prikupljanju i obradi podataka dobivenih neposrednim promatranjem djeteta i podataka dobivenih od roditelja;
- Pomoć odgojiteljima u kreiranju povoljnog vremenskog, materijalnog i prostornog konteksta za povoljan djetetov razvoj i optimalnu zadovoljenost njegovih potreba;
- Suradnja u pronalasku primjerenog modela organizacije rada u određenom slijedu;
- Prijedlozi da se za realizaciju programa koriste raznovrsni prostori u vrtiću i izvan njega;
- Pomoć u osmišljavanju poticajima i materijalima bogate i stimulativne okoline za dijete;
- Pomoć odgojiteljima u izboru prikladnih sadržaja u skladu s uočenim potrebama, mogućnostima i interesima djeteta;
- Senzibilizacija odgojitelja da koriste životna i konkretna zbivanja u radu s djecom, te za situacijski pristup u kreiranju programa;
- Potpora i pomoć odgojitelju u evaluaciji i redefiniciji odgojno obrazovnog djelovanja:
- izrada instrumentarija za evaluaciju odgojnog djelovanja, te pomoć odgojitelju u spoznavanju i vrednovanju učinka rasta primjene programa na razinu zadovoljenja djetetove potrebe i njegovih mogućnosti,
- praćenje i procjena utjecaja različitih oblika pedagoške dokumentacije na uspješnost ostvarenja planiranih zadaća te zajedničko usavršavanje operativnog, racionalnog i funkcionalnog modela pedagoške dokumentacije.

Posredno - roditelji

- Osvješćivati važnost odgojitelja na dijete kroz interakcijski odnos s njegovim roditeljima.
- Potpora i pomoć odgojiteljima u većoj interakciji s roditeljima i u obogaćivanju interakcije novim načinima i sadržajnim komuniciranjima.

- osvještivati moguće razlike u odgojnim postupcima obitelji i vrtića, o razlikama u obilježjima životnog prostora, kvaliteti odnosa i sustavu vrijednosti te o utjecaju tih razlika na djetetov razvoj,
- senzibilizirati odgojitelja da osigurava ostvarenje roditeljskog prava na sudjelovanje u programiranju, ostvarivanju i evaluaciji odgojno-obrazovnog rada te nalaziti suvremenije, aktivnije oblike suradnje s roditeljima u koju će biti uključeno i dijete,
- osvještivati odgojitelje za potrebu i važnost stalne prezentacije napretka djece, potvrde njihova stručnog rada i popularizacije djelatnosti vrtića među roditeljima.

Neposredno - odgojitelji

Doprinos razvoju odgojitelja kao osobe koja je:

- prožeta svojom osobnošću i zna, hoće i može stvarati toplo i poticajno ozračje u radu s djecom,
- svjesna svojih potreba i sebe samoga i spremna prihvatiti djecu i druge osobe onakve kakve one jesu,
- svjesna svojih kreativnih mogućnosti i spremna ih je usavršavati i primjenjivati u radu u svrhu kvalitetnijeg života djece i svih odraslih u vrtiću.
- Pomoć odgojitelju u osvještavanju nužnosti stalnog spoznavanja razine vlastite odgojne prakse, odmaka od rutine i otvorenosti prema novinama:
- razvoj spremnosti za propitivanje, analiziranje i osvještavanje najčešćih pogrešaka u praksi preko promatranja, dijaloga i rasprave sa stručnjacima,
- pomoć u osvještavanju vlastite implicitne pedagogije i donošenju odluke kako će djelovati radi prevladavanja manjeg nesklada, intencija teorije i praktične realizacije.
- Doprinos proširivanju i prijenosu stručnih spoznaja o potrebama djeteta, njegovu razvoju, učenju i komunikacijskim načelima u neposredni odgojno-obrazovni rad:
- senzibilizacija odgojitelja da prevladaju vlastitu dominaciju u korist partnerstva s djetetom i njegovim roditeljima,
- motivacija i rad s odgojiteljima kako bi se uvele inovacije u metodici preko stalnog informiranja o dostignućima unutar struke preko kognitivnog i doživljajnog učenja i sudjelovanja u akcijskim istraživanjima.
- Organizirati, osmišljavati i pratiti mentorski rad s odgojiteljima početnicima u suradnji s drugim članovima razvojne djelatnosti, te rad sa studentima i učenicima koji se spremaju za odgojiteljska zvanja u suradnji s ustanovama koje ih educiraju i s drugim članovima razvojne djelatnosti.

- Voditi dokumentaciju o radu s odgojiteljima:
  - protokoli, liste praćenja, upitnici, ankete, videozapisi
  - zapisnici s radnih dogovora, radionica
  - bilješke o individualnom konzultativnom ili savjetodavnom radu i td.

Društvo

Posredno - dijete i obitelj

- Suradnja da bi se realizirali postojeći programi s djecom, te obogatili postojeći programi rada s djecom, obogatili postojeći programi i osmislili novi.
- Suradnja kako bi se osmislilo i društvo uputilo na potrebu poštovanja prava djeteta i njegove obitelji te u izradi zaštite djetetovih prava i ostvarivanja njegovih prava na odgovarajuće uvjete institucionalnog odgoja i obrazovanja.

Posredno - odgojitelji i vrtić

- Suradnja u cilju usavršavanja odgojitelja i rješavanja stručne problematike vezane za pedagoške aspekte predškolskog odgoja.

Neposredno

- Suradivati s važnim društvenim čimbenicima kako bi se predstavile mogućnosti struke (pedagoške) u promicanju rada u predškolskom odgoju i obrazovanju, te aktualne potrebe i problem predškolskih ustanova glede ostvarivanja kvalitetnih programa rada.
- Uključivati se u projekte šireg društvenog značaja radi jačanja osobne stručne kompetencije, stjecanja novih pedagoških spoznaja i osobnog stručnog doprinosa u sklopu određenih projekata, inovacija, akcija.

Razvojna djelatnost

Posredno - dijete i obitelj

- Suradnja u postavljanju i ostvarenju:
  - osnovnih zadaća i poslova u godišnjem planu i programu vrtića kako bi se oživotvorile programske smjernice prema kriterijima utvrđenim na osnovi poznavanja potreba djece i njihove obitelji iz evaluacije dotadašnjih programa,
  - utvrđivanje i usklađivanje pojedinačnih načina djelovanja stručnih suradnika radi integralnog utjecaja na djetetov razvoj.

Posredno - odgojitelji

- Suradnja na usklađivanju plana i programa rada pedagoga, psihologa defektologa i logopeda s drugim članovima razvojne djelatnosti (vanjski suradnici):
  - u funkciji osiguravanja uvjeta za provedbu odgojiteljskih programa rada (stručni, organizacijski, materijalni, sadržajni)
  - uključivati odgojitelje u akcijska istraživanja i u projekte te prezentirati dostignuća čiji su nositelji pojedini članovi razvojne djelatnosti.
  - Dogovori o provedbi rada s odgojiteljima početnicima (pripravnicima) u suradnji s Ministarstvom znanosti i obrazovanja i o provedbi pedagoške prakse studenata i učenika koji se školuju za odgojiteljsko zanimanje u suradnji s njihovim stručnim središtima.
  - Dogovori o pronalasku zajedničke strategije djelovanja u odnosu prema aktualnim zbivanjima na razini vrtića i skupine.

Ravnatelj

Posredno - dijete i obitelj

- Intervencije na planu problemskih situacija nastalih zbog odstupanja od planiranog i očekivanog obavljanja zadaća ili zbog nepredviđenih događaja kako bi se zadovoljile djetetove potrebe.
- Stručna potpora u poštivanju pedagoških načela organizacije rada vrtića u mikro cjelini i makro cjelini:
  - odabir i ustrojstvo prostora za pojedinu skupinu,
  - raspored dnevnih aktivnosti i kvalitete i kvantiteta poticaja na razini skupine i podskupine
  - odabir djelatnika za odgojnu skupinu

Posredno - odgojitelji i ostali djelatnici

- Osigurati uvjete za nesmetanu provedbu odgojno-obrazovnog procesa.
- Stručna potpora kod procjene i prijema odgojitelja u radni odnos.

Posredno - društvo

- Suradnja u realizaciji programa odgojno-obrazovnog rada koji se provode izvan neposrednog vrtićkog okruženja.
- Stručna potpora u:
  - osmišljavanju proširenosti programa i sadržaja rada vrtića,

- osmišljavanju i provedbi promidžbenih aktivnosti vrtića
- Uključivati se u projekte stručnih ustanova ili pokretati projekte na razini razvojne djelatnosti s određenom društvenom svrhom.
- Sudjelovati u predstavljanju ekipnog i osobnog rada na društvenoj razini te predstavljati stručni rad stručnjacima - članovima iz drugih vrtića.

Neposredno

- Sudjelovati u realizaciji akcijskih istraživanja u dječjem vrtiću.
- Informirati ostale članove o važnim spoznajama sa stručnih skupova.

Ostali djelatnici

Stručni suradnik

Posredno: dijete - obitelj - odgojitelji

- Upućivati ostale djelatnike o pravovremenom izvršavanju zadaća vezanim za zadovoljavanje osnovnih potreba djece i uspješnoj komunikaciji s djecom i roditeljima, te međusobno.
- Pripremanje ostalih djelatnika za uključivanje u odgojno-obrazovni proces (modeli zanimanja itd.).
- Intervencije na planu problemskih situacija nastalih zbog odstupanja od planiranog obavljanja zadaća ostalih djelatnika vrtića, kako bi se osigurali uvjeti za realizaciju programa odgojno-obrazovnog rada.

Identifikacija djece s posebnim potrebama

a) Bitni zadaci na unapređivanju:

- unapređivanje suradnje s vanjskim čimbenicima i suradnicima (psiholog, socijalni radnik, defektolog logoped, pedijatar i td)
- praćenje djeteta kroz dokumentaciju,
- pojačana edukacija odgajatelja i stručnih suradnika radi uspješnije identifikacije i poboljšanja tretmana djece s poteškoćama u razvoju
- pojačana edukacija roditelja kroz predavanja, savjetovanja i sl.

b) Rad s djecom s posebnim socijalnim tretmanom:

- suradnja s odgajateljima u smislu otkrivanja i signaliziranja problema,

- suradnja sa socijalnim radnikom u svrhu prikupljanja podataka o stanju u obiteljima i zajedničkog djelovanja za poboljšanje položaja djeteta,
- usmeni i pismeni kontakt s roditeljima.

c) Rad s djecom s teškoćama u razvoju

- identifikacija, dijagnostika i praćenje djece sa smetnjama u razvoju od strane odgajatelja i medicinske sestre,
- korištenje podataka pedijatra, izrada mikro i makro individualnih planova, izrada programa rehabilitacije, vođenje dokumentacije, edukacije odgajatelja, rad s roditeljima,
- identifikacija, dijagnostika, tretman i praćenje djece s teškoćama govora i glasa,
- snimanje poremećaja u petoj i šestoj godini života, utvrđivanje vrste i stupnja poremećaja.

Nositelji aktivnosti: stručni suradnik u suradnji s odgojiteljima, roditeljima i stručnjacima.

Vrijeme ostvarenja: tijekom pedagoške godine, prema potrebi.

Zdravstvena voditeljica

Zdravstvena zaštita djece:

Cilj: očuvanje zdravlja djece kroz planiranje i praćenje njihova rasta i razvoja; omogućavanje kvalitetne prehrane i optimalnih higijensko-sanitarnih uvjeta; podupiranje zdravog načina življenja te odgovarajuće postupanje u opasnim situacijama za dijete

Oblici realizacije:

- upoznavanje sa zdravstvenim i socijalnim statusom kroz podatke dobivene roditeljskim anketama, razgovore s roditeljima te individualnim razgovorima po grupama
- prikupljanje liječničkih potvrda o obavljenom sistematskom pregledu pri upisu djeteta u vrtić; provjera dokumentacije o cijepljenju i praćenje procijepljenosti
- prikupljanje, evidencija i kontinuirano praćenje liječničkih potvrda kod izostanka djeteta zbog bolesti
- vođenje zdravstvenog kartona djeteta
- praćenje epidemiološke situacije i provedba protuepidemijskih mjera
- zdravstveni odgoj djece (briga o higijeni i zdravlju zuba, pranju ruku, pravilno kihanju, važnosti zdrave prehrane i boravka na svježem zraku)
- praćenje rasta i razvoja djeteta kroz antropometrijsko mjerenje dva puta godišnje – analiza podataka individualno prema grupi i općenito na razini vrtića

- briga o osobnoj higijeni, posebno vlasništva u cilju ranog otkrivanja ušiju
- suradnja sa stručnom službom, pedijatrima i nadležnim Zavodom za javno zdravstvo
- nadzor nad zdravom prehranom, poticanje kulture zdravog življenja
- poticanje razvoja kulturno-higijenskih navika kod djece kroz brigu o sebi
- djelovanje na fizičkoj i psihičkoj sigurnosti djece u skladu sa Sigurnosno zaštitnim i preventivnim programom i Protokolom postupanja u rizičnim situacijama
- razvijanje senzibiliteta kod djece za suradničke i humane odnose (briga o drugima) te podržavanje i ostvarivanje prava djeteta
- poticanje interesa i razvoj ekološke kulture kod djece (briga za okoliš)
- razvijanje pozitivnih i prihvatljivih stavova prema djeci s posebnim potrebama (naglasak na identifikaciji i provođenju odgovarajućih mjera i aktivnosti te uključivanje u aktivnosti)

Zdravstveni odgoj djece, roditelja i djelatnika:

Cilj: prosvjeđivati djecu, djelatnike vrtića i roditelje (skrbnike) o načinima stjecanja pravilnih higijenskih navika te usvajanju zdravog načina življenja. Osim toga, cilj je prevenirati najznačajnije zdravstvene probleme, kao i pravovremeno obavještavati o najnovijim preporukama, podacima i saznanjima povezanim uz najznačajnije zdravstvene probleme i teme povezane s djelokrugom rada zdravstvenog voditelja.

Oblici realizacije:

- edukacija iz područja zdravlja i stjecanja navika zdravog života, poznavanja i zadovoljavanja razvojnih potreba djeteta
- zdravstveni odgoj djece o zdravoj prehrani, higijeni i pranju ruku, važnosti vida; obrada tema „Moje tijelo“ i „Liječnik i medicinska sestra – naši prijatelji“
- zdravstveni odgoj djelatnika o: hitnim stanjima u vrtiću, važnosti pravilne prehrane, organizaciji prehrane i posluživanju hrane kod djece sa specifičnim nutritivnim potrebama, osiguravanju optimalnih higijensko-sanitarnih uvjeta te provođenju mjera HACCP sustava (uključujući evidentiranje i vođenje HACCP dokumentacije)
- zdravstveni odgoj roditelja/skrbnika ovisno o iskazanoj zainteresiranosti roditelja za pojedine teme (npr. provođenje mjera zdravstvene zaštite u vrtiću, provođenje pravilne prehrane u vrtiću, savjetovanje o zdravstvenim poteškoćama)
- individualna savjetovanja s roditeljima i djelatnicima ustanove ovisno o potrebama

Higijensko-sanitarni uvjeti:

Cilj: osiguravanje najboljih mogućih higijenskih uvjeta u vrtiću, uz stalni nadzor nad higijensko-sanitarnim uvjetima unutarnjih i vanjskih prostora vrtića. Cilj je također održavati i unaprjeđivati

higijensko-sanitarne uvjete kako bi se osigurali optimalni sigurnosni uvjeti za boravak djece u vrtiću (postupci, tehnički uvjeti, pravovremeno reagiranje na epidemiološke i sigurnosne opasnosti za djecu).

Oblici realizacije:

- praćenje, nadzor i predlaganje mjera za poboljšanje higijensko-sanitarnih uvjeta u unutarnjim i vanjskim prostorima vrtića
- primjena zakonskih akata o zaštiti na radu koji se tiču domene zdravstvenog voditelja (pravodobno obavljanje pregleda na medicini rada, vođenje evidencije osobnih zaštitnih sredstava, praćenje i izvještavanje ravnatelja o potrebi za unaprjeđenjem radnih uvjeta)
- ispunjavanje uvjeta u pogledu prehrane i smještaja, u skladu sa smještajno-prostornim uvjetima
- pripremanje, uvođenje, provedba i kontrola provedbe HACCP sustava
- provođenje mjera prevencije od zaraznih bolesti; higijensko-epidemiološki nadzor nad zaraznim bolestima
- suradnja s higijensko-epidemiološkom službom Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije (u daljnjem tekstu ZJZ DNŽ)
- mjere vezane uz svakodnevne aktivnosti u vrtiću (upućivanje bolesne djece kod liječnika; redovito provjetravanje prostorija; redovito mijenjanje posteljine; održavanje čistoće okoliša vrtića; provođenje pranja, čišćenja i dezinfekcije igračaka i rekvizita koje koriste djeca; kompletno održavanje čistoće unutarnjeg i vanjskog prostora vrtića)
- uvođenje i provedba održavanja čistoće vrtića prema planu čišćenja, vođenje evidencije čišćenja
- vođenje brige o zdravstvenim pregledima djelatnika; valjanosti i provedbi sanitarnih pregleda (sanitarnih iskaznica); prijavi i ispunjavanju obveze završavanja tečaja higijenskog minimuma.
- provođenje mjera dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije prema planu ili ukazanoj potrebi

Prehrana djece:

Cilj: planiranje, provođenje i unaprjeđenje pravilne prehrane i prehrambenih navika djece u vrtiću u skladu s važećim popisima te prilagodba prehrane u skladu sa specifičnim potrebama djece.

Oblici realizacije:

- rad na organizaciji i realizaciji prehrane djece
- sastavljanje jelovnika prema važećim propisima i normativima
- obogaćivanje jelovnika prema mogućnostima ustanove i u skladu s propisima – poticanje zdrave prehrane optimalne za rast i razvoj djeteta
- sanitarni nadzor nad predmetima i namirnicama koje su u opticaju kod prehrane djece (suradnja Veterinarskim institutom u Splitu)
- uvođenje mjera propisanih HACCP sustavom

- uvođenje i provedba pravilnog načina posluživanja hrane, uz poštivanje higijensko-sanitarnih principa

Vođenje zdravstvene dokumentacije:

Cilj: voditi i arhivirati propisanu obveznu dokumentaciju i analizirati njen sadržaj s ciljem postizanja optimalnog rasta i razvoja djeteta

Oblici realizacije:

- voditi zdravstveni karton djeteta (uključujući potvrde o obavljenom sistematskom pregledu i karton cijepljenja)
- voditi evidenciju o epidemiološkim indikacijama
- voditi evidenciju o higijensko-epidemiološkom nadzoru
- voditi evidenciju ozljeda (u suradnji i uz pomoć odgojitelja, uključujući ispunjanje i dokumentiranje izvješća o nastanku ozljeda)
- voditi evidenciju o sanitarnom nadzoru
- ispuniti imenik djece – zdravstveni dio
- voditi evidenciju antropometrijskih mjerenja
- voditi evidenciju o zdravstvenom odgoju

Stručno usavršavanje zdravstvene voditeljice:

Cilj: Kroz trajno stručno usavršavanje steći i unaprijediti znanja i adekvatne društvene, bihevioralne i komunikacijske vještine, kao i organizacijske modele, da bi ih se pravovremeno i valjano koristilo u svakodnevnom odgojno-obrazovnom radu.

Oblici realizacije:

- stručna predavanja, seminari i kongresi odobreni od Hrvatske komore medicinskih sestara s ciljem unaprjeđenja znanja te stjecanja bodova za obnovu odobrenja za samostalan rad
- praćenje i proučavanje stručne literature
- drugi oblici stručnog usavršavanja

Nositelji aktivnosti:

- zdravstvena voditeljica u suradnji s ravnateljem, odgojiteljima, roditeljima, pomoćnim osobljem, stručnim suradnicima i stručnjacima raznih profila.

Skrb o dnevnom ritmu djeteta

Skrb o dnevnom ritmu djeteta određuje se samim ulaskom i prihvatom djece u vrtić, a regulirana je kućnim redom. Kućnim redom usklađuju se dužnosti i prava korisnika usluga (djece i roditelja) i djelatnika Dječjeg vrtića. Roditelji djece dužni su:

- dovesti djecu u vrtić najdalje do 8,30 sati, ukoliko žele da dijete doručkuje;
- ukoliko ga dovode kasnije smatra se da je dijete doručkovalo;
- u 08,30 sati je vrijeme doručka i traje do 09,00 sati,
- odgojitelji rade po planu i programu s djecom do 10,30 sati na ostvarivanju programa,
- ukoliko vrijeme dozvoljava djeca odlaze na dječje igralište, šetnju i vraćaju se prije ručka,
- vrijeme ručka je u 11,30 do 12 sati,
- roditelji su dužni doći po dijete:
  - za 10-satni cjelodnevni boravak najkasnije do 16,30 sati,
  - za primarni 5,5-satni poludnevni jutarnji boravak najkasnije do 12,30 sati,
  - roditelji su dužni javiti se odgojitelju kad dolaze po dijete.

Svakodnevni izlasci u prirodu

Izlaskom u prirodu odvija se dio sportskog programa i tjelovježbe.

Sportski dio programa

Oblici:

- pokretne igre
- sat tjelesnog vježbanja
- jutarnje tjelovježbe
- zračne kupke i šetnje

Zadaće:

- osigurati povoljne uvjete za pravilan razvoj i učvršćivanje dječjeg zdravlja
- ojačati dječji organizam
- naučiti djecu da slobodno vladaju svojim pokretima, razvijati spretnost i sigurnost, jačati volju i karakter

Vježbe za stariju skupinu:

- moraju biti dinamične
- moraju obuhvatiti više mišićne skupine
- moraju biti razumljive djeci

- moraju biti u određenom ritmu tako da djeca vježbaju pravilno, lijepo i solidno
- moraju se češće mijenjati

Bitni elementi tjelesnog razvoja:

- Tjelesno vježbanje svestrano razvija dijete ali samo ako su svi njegovi sastavni dijelovi razmjerno zastupljeni, a to su:
  1. vježbe s pomoću kojih se razvija discipliniranost i organizirano kretanje i postavljanje skupine, postavljanje djece u (vrstu, kolonu, vlak) i par, krug i polukrug, odbrojavanje (prvi-drugi)
  2. vježbe za jačanje velikih mišićnih skupina:
    - vježbe za jačanje grudnog koša i ruku
    - vježbe za jačanje kralježnice
    - vježbe za jačanje trbušnih mišića i nogu
  3. vježbe za razvijanje prirodnih oblika kretanja
    - hodanje, trčanje, provlačenje, poskakivanje, guranje
    - vježbe s pomagalicama
  4. vježbe za razvoj sitne muskulature i stopala

U toku radne pedagoške 2022./2023. godine planiraju se jednodnevni izlasci u prirodu i to tijekom ožujka i početkom lipnja.

Mjere sigurnosti i protokoli ponašanja u kriznim situacijama

Provodi se integrirano s ciljem osiguravanja sigurnog cjelokupnog vrtićkog konteksta (komunikacijski, fizički i socijalni) s obzirom da je najvažniji čimbenik uspješnog odgoja i razvoja djeteta, uz odgojitelja, ozračje i okruženje u kojem vrtić živi.

Cilj:

- Zaštita sigurnosti i zdravlja djece, poticanje samozaštitnog odgovornog ponašanja i svjesnog izbjegavanja rizika, osnaživanje djeteta za sigurno ponašanje;
- Afirmacija potencijala djeteta i izgrađivanje osobe koja poštuje ljudska prava i humane vrijednosti.

Sigurnost djece kao profesionalna obveza zaposlenika regulirat će se funkcionalnim mjerama sigurnosti, usklađenih sa zakonskom regulativom, posebnostima ustanove i programskim okvirom te sukladno epidemiološkoj situaciji, preporukama HZJZ i Stožera civilne zaštite RH.

Bitne zadaće odgojno-obrazovnog rada planirat će se i ostvarivati u svjetlu Konvencije o dječjim pravima.

Ciljevi ovog programa ostvarivat će se kroz nekoliko razina:

1) Odgojitelji:

- Timskom suradnjom odgojitelja, stručnih suradnika i ravnatelja utvrditi rizike i procijeniti postojeću situaciju s obzirom na sigurnost djeteta u vrtiću;
- U okvirima stručnog usavršavanja odgojitelja dati prednost temama koje su usklađene s ciljevima ovog programa;
- Uključiti odgojitelje u izradu protokola postupanja u rizičnim situacijama;
- Sustavna edukacija odgojitelja.

2) Djeca:

- Kroz odgojno obrazovne sadržaje i projekte osnaživati dijete u odgovornom i samozaštitnom ponašanju (razvoj pozitivne slike o sebi, stjecanje socijalnih vještina u smislu samozaštite, odgoj za zdrave stilove života)

3) Roditelji:

- Informiranje roditelja o sigurnosno zaštitnim programima u dječjem vrtiću, utvrđivanje prava, obveza i odgovornosti svih sudionika;
- Pružanje podrške i jačanje roditeljske kompetencije u području odgoja i poticanja dječjeg razvoja s ciljem sigurnog i sretnog odrastanja.

4) Fizička sigurnost djeteta:

- Utvrđivanje i pridržavanje jasnih pravila u vezi dovođenja djeteta u vrtić i dolaska po dijete;
- Kod boravka djece izvan vrtića, šetnje, posjeti, izleti (broj odraslih osoba u pratnji, suglasnost roditelja);
- Postupci i metode djelovanja kod korištenja igrališta i šire okolice
- Postupci i metode djelovanja pri korištenju unutarnjih prostora vrtića.

5) Utvrđivanje postupaka kod rizičnih situacija:

- Nedolazak roditelja po dijete nakon radnog vremena vrtića;
- Bijeg djeteta iz vrtića;

- Kretanje nezaposlenih osoba po vrtiću;
- Potreba za evakuacijom djece (npr. Plin, požar)
- Podsjetnik na metode i postupke pružanja prve pomoći.

6) Zdravstvena zaštita djeteta:

- Povrede djece (protokol postupanja kod povrede djece)
- Postupanje kod epidemija
- Postupanje kod bolesnog djeteta
- Standardi higijene i čistoće unutarnjeg i vanjskog prostora.

7) Zaštita djeteta od zlostavljanja i zanemarivanja:

- Sumnja na zlostavljanje i zanemarivanje
- Diskretni osobni zaštitni postupci (obiteljski rizični čimbenici, psihičke bolesti roditelja...)
- Sprječavanje zloupotrebe vizualnog materijala snimljenog u vrtiću (fotografiranje djece, video snimke, objavljivanje materijala...)
- Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji djece, nasilja među djecom, nasilja između odgojitelja i roditelja.

4. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD

Prijedlogom koncepcije razvoja predškolskog odgoja i programskim usmjerenjem odgoja i obrazovanja predškolske djece istaknuta je sloboda u stvaranju i provođenju programa rada s predškolskom djecom, gdje svako dijete ima pravo na razvoj usklađen s njegovim individualnim mogućnostima i sposobnostima. Prema tome djelatnost predškolskog odgoja polazi od osnovnih postavki:

- osiguranja optimalnih uvjeta za djetetov razvoj,
- pomoć roditelja u brizi za sigurnost,
- dopunjavanje obiteljski odgoj.

Odgajanje određuju pojmovi: odgoj, njega, zaštita, obrazovanje, tj. očuvanje tjelesnog i mentalnog zdravlja djeteta. Posebni ciljevi i zadaće odgoja predškolske djece su: očuvanje zdravlja, razvoj emocionalne stabilnosti, samostalnosti, pozitivne slike o sebi, socijalne interakcije, komunikacije, slobodno izražavanje, radoznalost te razvoj kreativnosti i intelektualnih sposobnosti.

"Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece" polazi od poštivanja načela:

- pluralizma i slobode u primjeni predškolskih ideja i koncepcija,
- različitosti u vrstama i oblicima provođenja programa,
- demokratizaciji društva.

Odgajanje predškolske djece zasnivati će se na:

- humanističko-razvojnoj koncepciji - ideja humanizma, djeca su ona koja daju okvir vrtićkom iskustvu, a ne ona koja su njime uokvirena,
- dijete je vrijednost po sebi koja se prihvaća u svojoj osobitosti, a također i kao član obitelji s njenim osobitostima i sustavom vrijednosti,
- bez obzira na stvarne uvjete imajmo u vidu posebna prava djeteta izražena u Deklaraciji prava djeteta (UN 1959),
- vrlo je važno da svaki djelatnik uvažava djetetovo dostojanstvo, te stalno razvija njegov pozitivni identitet. Ovaj zahtjev iziskuje kvalitetu odgajatelja i odnosa prema djetetu,
- poželjni su demokratski odnosi s djecom i drugim odraslima u djetetovoj sredini,
- podržavati znatiželju, aktivnost, stvaralaštvo, opažanje, imaginaciju, razvoj govora, razvoj društvenosti, suosjećajnosti, samokontrole, senzibilitet za glazbu, poetsku riječ, različite oblike izražavanja.

Dužnost je svih odgojitelja u neposrednom radu s djecom da pridonose cjelovitom razvoju osobnosti djeteta i kvaliteti njegova života:

- zadovoljavanje osnovnih tjelesnih potreba i čuvanje djetetova zdravlja i života,
- zadovoljavanje potrebe za sigurnošću, nježnošću i ljubavlju,
- zadovoljavanje potreba za raznolikom stimulacijom, novim doživljajima i potrebama bogate i promjenjive okoline,
- zadovoljavanje potreba uzajamnosti i komunikacije: pozitivne emocionalne klime, trajnost veze s odraslima i drugom djecom,

Provoditi:

- raznovrsne igre: funkcionalne igre, simboličke igre, igre građenja i konstruiranja, igre s pravilima i dr.
- društvene i društveno zabavne aktivnosti: zabave, svečanosti, šetnje, priredbe i dr.
- umjetničke aktivnosti: umjetničko promatranje slušanje, interpretacija umjetničkih djela za djecu, slikovnice, likovna, književna, glazbena, scenska, filmska i druga djela.
- raznovrsnost izražavanja i stvaranja djeteta: pjevanje, sviranje, crtanje, slikanje, modeliranje, građenje i konstruiranje, govorno, scensko, motoričko i plesno izražavanje,
- istraživačko- spoznajne aktivnosti: istraživačko-spoznajno manipuliranje predmetima, promatranje ili upoznavanje nečega, nekoga, šetnje, posjeti, susreti s ljudima različitih profesija, stvaraocima, otkrivanje i jednostavni eksperimenti, verbalno rješavanje problema, namjenskog učenja i vježbanja postupka ponašanja i pravila i dr.
- specifične aktivnosti s kretanjem - tjelesno vježbanje, plivanje, skakanje, klizanje, skijanje, vožnja biciklom i drugo.
- životno-praktične i radne aktivnosti: održavanje osobne higijene, razvijanje samostalnosti djeteta u jelu, u kontroli fizioloških potreba, obuhvaćaju i različite kućne poslove, izrada različitih predmeta i igračaka

Posebne potrebe djeteta

Zahtijevaju dodatnu pažnju odgajatelja (prepoznavanje prije svega), pomoć stručnog tima u sprečavanju prerastanja pojave smetnje zdravom razvoju djeteta.

S djecom s poteškoćama u razvoju rad se odvija individualno, a djeca su kategorizirana u Centru za socijalni rad.

Zadaci za odgojitelje:

- samostalno, ali i na osnovu suradnje s roditeljima, odgojiteljima i stručnim timom utvrditi, ostvariti, pratiti i vrednovati program odgoja djece u svojoj skupini,
- surađivati s roditeljima, stručnim suradnicima za poboljšanje uvjeta rada i odgoja djeteta,
- samostalno se usavršavati u dječjem vrtiću i izvan njega i utvrđivati pedagošku praksu,
- prema potrebi sudjelovati u stručnom tijelu vrtića i dr.

Akcentirati kvalitetu planiranja programskih zadataka i sadržaja odgojnih skupina s obzirom na uvjete i prema programu.

U korist unapređenja odgojno-obrazovnog rada, valorizaciju rada pratiti po odgojnim područjima. Pažnju posvetiti sadržajnom i pravovremenom planiranju tromjesečnih zadataka, tjedno - dogovori za sadržaje i materijalne poticaje, dnevno - materijalni poticaji i valorizacija.

Naročitu pozornost posvetiti stručnom organiziranom, osmišljenom i planiranom radu u toku radnog dana. Igru koristiti kao dominantni oblik rada.

Suradnju s roditeljima odgojno-zdravstveni djelatnici dužni su planirati i provoditi izvan efektivnog rada s djecom. Primanje roditelja dogovoriti u toku jednog dana u tjednu. Putem oglasne ploče redovito informirati roditelje što se i kako u vrtiću radi. Poželjno ih je što češće uključivati u neposredan rad u skupini u redovnom programu, kao i putem roditeljskih sastanaka i druženja.

Pri upisu djeteta u ustanovu roditelju će se ponuditi letak u kojem su korisne upute i potrebne informacije za roditelje djece koja još nisu polazila vrtić.

Cilj predškolskog odgoja je da u skladu s pedagoškim i znanstvenim mogućnostima osigura najmlađoj generaciji sve uvjete za optimalan tjelesni, intelektualni, emocionalni i socijalni razvoj što znači pravilan odgojno-obrazovni proces.

Donošenje Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava te održani seminari od strane Ministarstva odgoja i obrazovanja pridonijeli su pojačanom zanimanju odgojitelja za tu problematiku i za stručno usavršavanje u tom području.

Sastavnice odgoja i obrazovanja za ljudska prava su:

- svijest o sebi
- pripadnost grupi
- različitost kultura
- prihvaćanje različitosti i tolerancija
- komunikacija
- suradnja
- nenasilje
- odnos prema okolišu
- kultura mira

Dječja prava postoje neovisno tj. bez obzira na odgovornosti, obveze i dužnosti. Njih ne treba zaslužiti, ona se ne mogu naslijediti ni kupiti. Tako djeca imaju svoja prava bez obzira na to jesu li ispunila svoje dužnosti i obveze.

Program rada s djecom u dobi od jedne do dvije godine

Zadaće

1. Olakšavanje odvajanja od roditelja

- Pružiti djetetu objašnjenje zašto je potrebno odvajanje od skrbnika i što će dijete raditi dok on ne dođe.
- Omogućiti djetetu izražavanje već stečenih navika i ponašanja (ritam i način zadovoljavanja primarnih potreba – ishrana, spavanje, stolica...).
- Omogućiti djetetu korištenje "prijelaznog objekta".
- Omogućiti postupno produžavanje boravka djeteta u jaslama te boravak roditelja u jaslama, osobito u vrijeme privikavanja.

2. Poticanje motoričkoga i spoznajnog razvoja

- Omogućiti djetetu da istražuje velik prostor s bezopasnim i zanimljivim igračkama i predmetima svakodnevne upotrebe (plastične posude, bočice, šareni papiri, krpice, kutije, tuljci i sl.). Ne pretrpavati okolinu, povremeno mijenjati materijale i igračke.
- Brinuti se o optimalnoj količini novih doživljaja – ne previše odjednom!
- Potrebno je da dijete bude aktivno i samostalno u toj aktivnosti te da mu jednostavni i bezopasni materijali omogućuju otkrivanje i učenje bez neposredne pomoći odrasloga.

3. Poticanje razvoja pojma o sebi

- Koristiti veliko i malo ogledalo za upoznavanje vlastitoga lika.
- Verbalizirati djetetov osjećaj vlasništva (samo tvoja haljinica).
- Poticati uporabu vlastitog imena i zamjenice "ja".

4. Osiguravanje razvoja samostalnosti i neovisnosti

- Omogućiti djetetu razvijanje osjećaja vlastite sposobnosti, samostalno ovladavanje sve širim krugom aktivnosti te postupno širenje granica.
- Važno je u toj fazi ne posramljivati dijete, nego mu omogućiti da isproba granice koje može samostalno dosegnuti u svakodnevnim aktivnostima (igra, njega, upoznavanje prostora).
- Treba postaviti jasne i realistične granice – što se smije, a što se ne smije – ne učinivši pritom pogrešku da se djetetu sve zabranjuje. Umjesto upozoravanja i zabrana, valja učiti dijete kako može bezopasno obaviti željenu aktivnost (demonstriranje jednostavnih radnji).
- Ponašanja opasna za dijete i druge, kao i za okolinu, treba jasnim, jednoznačnim i dosljednim postupkom prekidati, a dječju radoznalost usmjeriti na bezopasnu aktivnost.

5. Poticanje prosocijalnog ponašanja

- Davanjem primjera i pohvalama treba poticati i reagirati na sve oblike prosocijalnog ponašanja, kao što su pomaganje, tješjenje, velikodušnost i suradnja.
- Potaknuti razvoj pojma o sebi i dijeljenje s drugima (osigurati dovoljan broj igračaka, poticati razmjenu igračaka).

6. Govorno komuniciranje s djetetom

- Zajedničke aktivnosti djeteta i odraslih pratiti govorom.
- Paziti na jasnu i točnu artikulaciju odraslog.
- Prihvaćati djetetovu inicijativu za komunikacijom, verbalizirati djetetove geste i komunikacijske namjere (kada dođe s pitanjem, sa željom za utjehom, s nekim komentarom i sl.).
- Prilagoditi svoj govor djetetu: obraćati se izravno, jednostavnim i kratkim rečenicama, djetetu razumljivim riječima, proširivati novim riječima. Primjerice, ako dijete donese loptu, može se reći: "Lopta je crvena, lopta skače, baci loptu..."
- Govoriti djetetu primjerenom intonacijom i intenzitetom u glasu.
- Posebno njegovati komunikaciju djeteta s bliskim osobama u kojoj se ostvaruje i bogata emocionalna interakcija.
- Organizirati "govorne" aktivnosti:
- Slušati i oponašati zvukove iz okoline
- Čitati slikovnice i razgovarati s djetetom o slikovnici uz pokazivanje slika
- Govoriti djetetu pjesmice i brojalice, pjevati mu te ga poticati na isto
- Igrati se igre prepoznavanja i imenovanja sadržaja iz okoline
- Obogatiti dječju okolinu sa što više igračaka sličnih stvarnim predmetima.

7. Poticanje simboličke igre

- Podržavati javljanje simboličkih igara u kojima dijete oponaša radnje i osobine ljudi, životinja, predmeta (npr. briše stol, češlja, hrani lutku, puže, laje, stavlja krpicu na glavu kao kapu i sl.)

Program rada s djecom u dobi od 2 do 3 godine

Zadaće

1. Poticanje motoričkoga i spoznajnog razvoja

- Osigurati uvjete za kretanje po raznolikom terenu, po stepenicama; penjanje po niskim spravama i sl..
- Stvarati uvjete za samostalnu aktivnost te za eksperimentiranje i istraživanje. Učiniti dostupnima jednostavne i bezopasne predmete i igračke koje omogućuju isprobavanje, rastavljanje, sastavljanje, punjenje i pražnjenje, koje proizvode zanimljive posljedice kada se dijete njima bavi.

2. Jačanje osjećaja neovisnosti i samostalnosti

- Osigurati aktivnosti u kojima dijete vidi rezultat svojega djelovanja te doživljava vlastitu sposobnost i kompetentnost.

- Osigurati blizinu odrasloga da se spriječe neugodne posljedice istraživanja: ozljede, neuspjeh.
- Odrasla osoba ne mora biti stalno u interakciji s djetetom, ali mora biti prisutna tako da dijete može dobiti komentar, potporu, pažnju, ako je traži.
- Izbjegavati bilo kakvo posramljivanje.

3. Govorna komunikacija s djetetom

- Odrasli treba nastojati razumjeti što dijete želi priopćiti, koncentrirati se na ono što dijete smatra važnim (poštivanje inicijative djeteta).
- U razgovoru s djetetom koristiti jednostavne rečenice, izgovarajući ih polagano i razgovijetno, da dijete može dobro razumijeti.
- Neprestano i strpljivo razgovarati s djetetom, davati mu mogućnost da i ono što više priča i odgovara na pitanja te ga pritom pažljivo slušati; podržati ga i hrabriti glede verbalizacije.
- Iako govor odrasloga mora biti razumljiv i jasan djetetu, odrasli se mora služiti složenim govornim obrascem koji sadrži "obrazloženje" zahtjeva, referiranje na prošlost i budućnost te proširenje konkretnog primjera na opću pojavu.
- Biti tolerantan prema djetetovim pogreškama u izgovoru, ne opominjati ga i ispravljati, već mu pružati ispravan govorni model.
- Listati, čitati i gledati slikovnice s djetetom te komentirati nakon čitanja teksta. Poticati dijete da prema slici samo nadopunjava priču svojim riječima i daje svoja tumačenja.

4. Osiguravanje razvoja kontrole izražavanja emocija

- Odrasli mora biti model prihvatljivog izražavanja svih emocija: maziti dijete u raznim situacijama, ne samo kad ga tješi; u situacijama koje izazivaju ljutnju nuditi djetetu rješenja koja uključuju kratko odlaganje zadovoljenja želja i potreba ili zamjenu za željenu stvar, igračku ili sl.

5. Poticanje simboličke igre

- Omogućiti djetetu različita iskustva koja će izražavati početnom igrom pretvaranja (simbolička igra).
- Poticati igru pretvaranja u suradničkom odnosu s odraslom osobom koja se s djetetom i pred djetetom igra te prikazuje aktivnosti i radnje odraslih o kojima dijete već ima iskustva (kuhanje, premotavanje, hranjenje, oblačenje...).

6. Poticanje empatije i prosocijalnog ponašanja

- Tražiti od djeteta da se uživi u emocionalnu situaciju drugoga (sjećaš se kako je tebi bilo kada te...)
- Objašnjavati govorom tuđe i vlastite emocije, pružati pomoć govorom.

Program rada s djecom u četvrtoj godini života

Zadaće:

- osigurati uvjete da se njeguje i zadrži veza obiteljskog života-doma i dječjeg vrtića,
- poticati djecu da iznose svoje doživljaje iz obiteljskog doma, da govore o članovima obitelji,
- osigurati uvjete za prvi susret djeteta s vrtićom, s odgojnom skupinom i odgojiteljem,
- stalno podržavati osjećaj sigurnosti, zadovoljstva i slobode, poticati, inicirati i organizirati individualne i zajedničke igre koje djecu raduju, u koje se spontano uključuju i igraju se zajedno s odgojiteljem, podržavati inventivnost djece,
- podržavati prijateljsku pomoć u igri i dnevnim aktivnostima,
- navikavati djecu da čuvaju igračke i imovinu u vrtiću,
- upoznati djecu s namjenom pojedinih prostora u okviru vrtića (soba, garderoba, sanitarija i igralište),
- upoznati biljke i životinje karakteristične za okolinu, uočavati vremenske i prirodne karakteristike,
- poticati igre za stjecanje prvog iskustva o prometu, te da ima pozitivne uzore ponašanja u prometnoj situaciji,
- označavati prostore, količinske i vremenske odnose, poticati ih da se služe jednostavnim alatima i priborima: kantice, spužve, lopatice i slično,
- njegovati smisao za lijepo i estetsko oblikovanje, poticati djecu na razgovor i međusobno komuniciranje postavljanjem potrebnih pitanja, razgovorom, brojalicom, pričama, stihovima što ih mogu zajedno s odgojiteljima ponavljati
- poticati djecu da se uključe u igre scenskom lutkom, da djeca imenuju roditelje, braću osobnim imenom, opisuju poslove koje obavljaju roditelji kod kuće, svoj život u obitelji, emocionalne odnose, da oslovljavaju odgajatelja i djecu osobnim imenom,
- stvarati osnovu za razvoj govora i obogaćivanja dječjeg rječnika primjerenim literarnim djelima, slikovnicama, odabranim tekstovima proze i poezije,
- stvarati osnovu za pravilno artikuliranje glasova i riječi, u svakodnevnim aktivnostima djecu postupno upućivati u jednostavne improvizacije scenskom lutkom,
- reproduciranje glazbenih djela koje su povezane sadržajno i vremenski, poticati ih da stvaraju-pjevaju jednostavne pjesme da točno izgovaraju tekst, glazbenu cjelinu, da pjevaju umjerenom jačinom glasa igre za razvoj glasovnog aparata, slušanje instrumentalne glazbe:karakter, tempo, dinamika,
- omogućiti im daljnje upoznavanje likovno-tehničkim sredstvima za crtanje, plastično i prostorno oblikovanje (mekana olovka, kreda, flomaster, papir, plodine i slično),

- u suradnji s roditeljima utvrđivati navike osobne higijene i njegovati već stečene, stvarati uvjete za usvajanje zdravog načina života i navika korisnih za zdravlje djeteta,
- poticati ih da se osamostaljuju u jelu, da peru ruke prije jela, a poslije jela zube,
- razvijati i provoditi vježbe za jačanje krupnih grupa mišića, razvoj stopala za pravilno držanje tijela, te organizirano kretanje i postavljanje (kolona, krug),
- razvijati osnovne pokrete: hodanje, trčanje, poskoci, skokovi, preskoci, bacanje, gađanje, hvatanje i dizanje, nošenje i vučenje, potiskivanje i kotrljanje, uz elementarne igre
- pokretom spontano izražavati ritam izgovorene riječi i slušane glazbe.

Dinamika realizacije:

Sadržaji će se realizirati tijekom pedagoške godine valorizirano u dnevnom planu odgojitelja.

Program rada s djecom u petoj godini života

Zadaće:

- poticati djecu da govore o članovima obitelji, o životu i radu, o susjedima, prijateljima, poznanicima i slično,
- razvijati poštovanje prema svima koji se brinu za sigurnost djece u obitelji, vrtiću i neposrednoj okolini. Znati ime vrtića, mjesta, naselja i ulica. Pratiti događaje u naselju, izgradnju, manifestacije. Upoznati društvene institucije u mjesnoj zajednici, život i rad policije, vatrogasaca. Utvrđivati navike pravilnog ophođenja među djecom i odraslima. U dnevnom životu, igri i radnim obvezama razvijati humane i ravnopravne odnose među spolovima i prijateljstvo među djevojčicama i dječacima. Učiti djecu da čuvaju društvenu imovinu: zgradu vrtića, igralište, zelene površine. Posjetiti i upoznati spomenike i muzeje,
- upoznati osnovna obilježja biljnog i životinjskog svijeta, razvijati brigu i ljubav za njih, zapažati, uspoređivati, imenovati odnose među predmetima, prostorima, imenovati količinske i vremenske odnose,
- stvoriti uvjete za igru i rad u kojoj se koriste jednostavnim pomagalicama i alatima,
- razvijati prometnu kulturu kretanja djece, prepoznati prometne znakove koji su karakteristični u okolini doma i vrtića, a vezani su za sigurnost djece u prometu,
- imenovati članove obitelji osobnim imenima i označavanje obiteljskog srodstva, stalnog mjesta boravka članova obitelji, zanimanje roditelja, susjeda, imenovati zaposlene u vrtiću,
- navikavati djecu na pravilno izgovaranje samoglasnika i suglasnika te da razlikuju glasan i tih govor,

- primjerima izbornog i umjetničkog i narodnog stvaralaštva s područja književnosti, brojalicama, zagonetkama, pričama, pripovijetkama i stihovima kod djece razvijati interes za književna djela,
- njegovati scenski izraz, dramatizirati priče i stihove,
- poticati da pjevaju pjesme s određenom preciznošću u opsegu neznatno bogatije ritmičke strukture, narodne i umjetničke,
- provoditi igre za razvijanje govornog aparata, slušanje glazbe, poticati da prepoznaju skladbu po melodiji, ritmu, sadržaju, karakteru, tempu, dinamici glazbe,
- razvijati glazbenu osjetljivost, kretanje uz glazbu, dječje glazbeno stvaralaštvo, igre uz pjevanje i male glazbene aktivnosti,
- njegovati sposobnost uporabe likovno-tehničkog sredstva u plošnom oblikovanju i crtanju, slikanju, u prostoru i plastičnom oblikovanju, građenju, sudjelovanje u uređivanju prostora vlastite okoline,
- njegovati navike održavanja osobne higijene, svlačenja, oblačenja, urednog odlaganja odjeće i obuće,
- podržavati samostalnost kod jela da upotrebljavaju adekvatan pribor,
- poticati djecu na usvajanje zdravog načina života,
- tjelesna kultura, provoditi opće pripremne vježbe za jačanje krupnih grupa mišića, pravilan razvoj stopala, pravilno držanje tijela, razvoj snage, te organizirano kretanje i zaustavljanje,
- njegovati i razvijati osnovne pokrete: naročito koristiti elementarne igre (trčati, skakati, bacati, gađati i nositi),
- igre uz vokalno instrumentalnu pratnju,
- igre uz akustičnu pratnju (udaraljke, bubanj i slično).

Dinamika realizacije:

Sadržaji će se realizirati tijekom čitave godine uz valorizaciju u dnevnim planovima.

Program rada s djecom u šestoj i sedmoj godini života

Zadaće:

- Znati osobno ime, prezime i adresu stana. Njegovati pozitivne emocionalne odnose među članovima obitelji. Upoznavati djecu s pravilnom podjelom poslova i zadataka članova obitelji u kući, dijete kao nositelj jednostavnih poslova.

- U suradnji s obitelji utjecati na pozitivan model ponašanja roditelja i drugih članova obitelji, ravnopravna podjela poslova i zadataka u obitelji i izvan nje u obavljanju svakodnevnih kućnih poslova.
- Upoznati se s poslovima i zadacima roditelja na radnom mjestu.
- Upoznati prednost korištenja suvremenih sredstava za rad: strojeva, aparata i slično u domu, vrtiću i proizvodnim djelatnostima.
- Upoznati djecu sa svim opasnostima za njihovo zdravlje na ulici, u vrtiću, obiteljskom domu.
- Upoznati djecu sa situacijama moguće ugroženosti kada se nalaze sama u stanu: ulazak nepoznate osobe, ponašanje pri požaru, korištenje broj telefona policije 192, hitne pomoći 194, vatrogasaca 193 ili 112.
- Označavati važnije praznike i narodne običaje u vrtiću i obiteljskom domu.
- Znati naziv i adresu vrtića, razvijati pravilan odnos među djecom i prema odraslima: ophođenje, oslovljavanje, pozdrav i slično.
- Razvijati potrebu da se sa djecom dogovaraju i planiraju zajedničke igre i aktivnosti, njegovati osjećaj samopouzdanja, poticati ih da zajednički uređuju i mijenjaju prostor u kojem borave, te da se njime funkcionalno koriste.
- Razvijati humane i ravnopravne odnose među spolovima u svakodnevnim aktivnostima, u igri i radnim zadacima, u obitelji i vrtiću.
- U svakodnevnim situacijama poticati djecu da upotrebljavaju razne predmete i materijale, da pronalaze originalna rješenja, omogućiti im da vlastitu zamisao i aktivnosti dovedu do kraja.
- Poticati djecu na igru i primjerene radne aktivnosti s raznim materijalima i alatima: drvo, tekstil, papir, škare, igla, kliješta, izvijač, alat za rad u vrtu i slično
- Razvijati u djece spremnost, znanje i sposobnosti potrebne za čuvanje vlastite sigurnosti i za samozaštitu. Poticati djecu da u svakodnevnim situacijama i igrama zapažaju, uspoređuju i imenuju prostorne, količinske i vremenske odnose.
- Nastojati da djeca u svakodnevnom govoru se služe nazivima nekih mjera: kilogram, litar, kuna i slično, da u igrama upotrebljavaju redne brojeve, da prepoznaju pisane brojeve do 10 i da broje do 10. Stvoriti osnove da se djeca samostalno poslužuju obrocima hrane po sistemu samoposluživanja i njegovati higijenske navike u svezi s prehranom: čistoću ruku, čistoću i urednost pri uzimanju obroka i slično.
- Razvijati samostalnost djece u dnevnoj brizi za biljke i životinje u obiteljskom domu i u vrtiću.
- Poticati djecu da promatranjem, praktičnim provjeravanjem i zaključivanjem uočavaju posljedične veze i stječu elementarno znanje o zakonitostima u prirodi: zagrijavanje i hlađenje vode i drugih materijala, privlačenje magnetom, povećala, izvori zvuka, svjetlosti i drugo.

- Nastojati da djeca uočavaju i razumiju kako i zašto čovjek iskorištava prirodu, kako je mijenja, njeguje i čuva. Upoznati djecu s karakteristikama biljnog i životinjskog svijeta u užem zavičaju.
- Upoznati ih s mogućnostima korištenja biljaka i životinja za potrebe obrane i društvene samozaštite (maskiranje zemlje, zemunice, golubovi pismošče, uvježbani psi i drugo).
- Uključivati djecu u radne aktivnosti primjerene njihovoj dobi, skupljanje lišća, čišćenje snijega i drugo.
- Imenovanje naziva mjesta.
- Upoznati neke narodne običaje i kulturnu baštinu, njegovati osjećaj pripadnosti rodnom kraju i domovini. Pratiti i upoznati događaje u mjestu i zanimanju stanovnika mjesta i užeg zavičaja: radne akcije i izgradnja.
- Upoznati i posjetiti društvene institucije u mjestu i neke privredne djelatnosti u kojima su zaposleni roditelji djece.
- Razvijati i njegovati poštovanje prema vrijednostima ljudskog rada, pravilan odnos među ljudima, pravilno ophođenje u radnoj sredini i društvenom životu.
- Upoznati djecu s ljudima koji se pored roditelja brinu za njihov mir, sigurnost u vrtiću, mjestu i domovini. Označavati značajne datume naše povijesti.
- Upoznati djecu s prometnom situacijom u mjestu i užem zavičaju.
- Imenovati potrebne znakove koji su važni za sigurnost djece u prometnoj situaciji u mjestu i užem zavičaju. U konkretnim situacijama upućivati djecu da se pravilno ponašaju u prometu.
- Imenovati mjesto u kojem živi. Imenovati složenijim govornim izrazima događaje u mjestu, radnji, odnosa, raspoloženja, uspoređivanja i jednostavnih zakonitosti.
- Imenovati osobnim imenom prijatelje u igri iz ostalih odgojnih skupina.
- Poticati djecu da samostalno pripovijedaju o događajima, ljudima, pojavama i slično. Obogaćivati rječnik riječima koje se upotrebljavaju u svakodnevnom govoru.
- Poticati samostalno prepričavanje priča, filmova, televizijskih i radio emisija, događaja i slično.
- Poticati djecu da izražajno govore stihove, brojalice i slično. Njegovati osobine dobrog govora: jasnoću, razgovijetnost i živost izražavanja, čitanja, pravilnu dikciju i intonaciju uz dobar govorni model odgajatelja.
- Poticati i njegovati spontane dječje govorne stvaralačke igre. Proširivati rječnik djeteta imenovanjem istih imena za različite stvari, različitih imena za iste stvari, graditi nove riječi, izmišljati pitalice, zagonetke, stihove i priče. Raznim oblicima dramskih aktivnosti inspiriranih likovnim, literarnim ili glazbenim djelima utjecati na razvijanje govornog stvaralaštva djece.
- Poticati djecu na spontano stvaralačke dramske igre uživljavanjem u uloge po vlastitoj želji i zamisli, improviziranjem stvarnih životnih situacija i identifikacijom s likovima uz scenske lutke,

izražavanjem riječima, pokretima i mimikom. Izmišljanjem priča i stihova prema zadanim riječima prema slici.

- Razvijati kod djece interes za knjigu, buđenjem emotivnog stava prema književnim sadržajima i stvaranjem lirskog doživljavanja umjetničkog djela. Uočavati ljepotu govornog izražavanja u regionalnoj narodnoj i umjetničkoj književnosti. Koristiti se u radu s djecom književnom, scenskom, filmskom i glazbenom tematikom iz suvremenog života.
- Njegovati, poticati i stvarati uvjete za slobodan scenski izraz u dječjoj igri. Poticati djecu da improviziraju realne životne situacije i da se uz lutku identificiraju (riječima, pokretom, mimikom). Stvaranje scenskih igara inspiriranih likovnim, literarnim ili glazbenim djelom.
- Stvaranje malih scenskih cjelina. Dramatizirati priče uz scenske lutke, ginjol i lutke na prstima uz elemente kostima, riječima i pokretom. Pričati priče i govoriti stihove uz scensku lutku. Mali recitali, svečanosti. Približiti djeci scenske umjetnosti dostupne njihovoj dobi (kratki lutkarski igrokazi).
- Postupno uvoditi u osnovu filmske kulture na djeci primjeren način. Približavati djeci literarno, likovno i filmsko djelo. Stvarati uvjete za uključivanje djeteta u govornu, vizualnu i literarnu komunikaciju s filmom. Razvijati interes za filmsko djelo i uočavati ljepotu filmskog izraza.
- Razvijati sposobnost govornog reagiranja na filmsku sliku.
- Reproduciranje glazbe - slušanje glazbe koja se svakodnevno emitira po izboru djece, a izvode je po mogućnosti dječji svirači (svirači na udaraljka, na frulama, ksilofonima) i dječji zborovi, slušanje poznatih pjesama (djeca odabiru glazbene kulise u drugim područjima rada i aktivnostima).
- Pjevati umjerenom jačinom, ali dinamičkim nijansiranjem: dah je usklađen s frazama, a ritam malo bogatiji, produžena kraća trajnost. Pjevanje melodija iz područja narodnog stvaralaštva i najpoznatijih pjesama dječjih skladatelja. Samostalno izvođenje poznatih pjesama s preciznijom i lijepom dikcijom i pouzdanom intonacijom.
- Transformirati pjesmice malog opsega na više i na niže promjenom tempa i dinamike, a odabrane pjevane motive varirati ritmičkim i dinamički. Izgovaranje samoglasnika i suglasnika najprije u ritmički kombinacijama, a zatim u melodiji, te igranje slogovima na raznim visinama.
- Slušati narodne i umjetničke pjesme. Prepoznavati već slušane skladbe, uočavati promjene tempa, dinamike i karaktera slušane glazbe.
- Uočavati jednostavne ritmičke oblike i melodijske motive koji se više puta ponavljaju.
- Prepoznati instrumente po boji zvuka, a glasove po boji i raznovrsnosti interpretacije, uočiti jednostavne ritmičke oblike i melodijske motive koji se više puta ponavljaju.
- Poticati izrađivanje raznih udaraljki od prirodnog materijala, drva, metala, plastike i drugo.

- Poticanje rada, skupljača brojalica i snimati brojalice koje su djeca upamtila. Poticati na stvaranje zvučnih kulisa uz dramatizacije i glazbene igrokaze s lutkama.
- Snimiti glazbeno ritmičke cjeline kao sastav djece i poticati ih na ponovno slušanje.
- Kretati se uz ritam, dinamiku, sadržaj, melodiju i oblik skladbe. Kretanje pojedinog djeteta usklađivati s kretanjem govora njegovog partnera i cijele skupine. Povećati vrste kretnji, obogatiti smjer kretanja i sve više uklapati kretnje na glazbenu dinamiku, tempo, karakter i oblik.
- Nastojati da djeca samostalno sastavljaju ritam na melodiju ili mijenjaju melodiju na određeni ritam, da uz priču ili stihove izabiru glazbene dijelove, da za lutke sastavljaju male glazbene razgovore, da stvaraju ritmičko zvukovne cjeline za zajedničko muziciranje, da sastavljaju zvučne pratnje za animaciju i kazalište lutaka.
- Omogućiti djeci daljnje razvijanje izražajnih i oblikovnih sposobnosti likovnim sredstvima i materijalom.
- Poticati djecu na: likovni rad nakon promatranja, likovni rad na temelju sjećanja ili zamišljanja
- Poticati djecu na igru slaganja i kombiniranja.
- Poticati djecu na bogatija i detaljnija zapažanja svojstva oblika i pojava oko njih.
- Usvojiti termine građevina, fotografija, slikar, graditelj i.t.d.
- Poticati djecu da likovno izražavaju svoja zapažanja, predodžbe poimanja svijeta oko njih i u njima po ovim tematskim sadržajima: likovni sadržaji, priroda i okolina, društvo, ilustracija, ne vizualni poticaji, prostorno oblikovanje.
- Osamostaljivanje djece i utvrđivanje navika higijene: pranje ruku, umivanje i češljanje osobnim priborom za češljanje, održavanje higijene usta, zuba i četkice za zube.
- Navikavati djecu da samostalno održavaju čistoću tijela, da čuvaju zdravlje, pravilno reagiraju u slučajevima nezgode pružanja pomoći stavljanjem flastera, vođenja brige za bolesnog prijatelja. Cjelokupnim dnevnim rasporedom poticati usvajanja zdravog načina života i navika korisnih za zdravlje
- Podržavati samostalnost djece u oblačenju i svlačenju, urednom odlaganju odjeće i obuće i oblačenje prema vremenskim prilikama
- Nastaviti s poticanjem djece da uočavaju brigu odraslih za zdravlje djece.
- Snalaziti se u prostoru pomoću zvučnih i vidnih signala trčanjem, skakanjem, dizanjem, nošenjem, bacanjem i gađanjem.
- Igre na vodi i na snijegu.
- Igre uz vokalnu i instrumentalnu glazbu.
- Hodati, trčati, poskakivati uz glazbenu pratnju.
- Izvoditi jednostavne ritmove pljeskanjem i kretanjem.

- Dječji plesovi hodanjem, trčanjem, poskocima.

Dinamika realizacije:

Planirani zadaci će se realizirati tijekom pedagoške godine. Odgojitelji će u dnevnim planovima konkretizirati sadržaje i provesti valorizaciju.

Program rada s djecom uključujući elemente waldorfske pedagogije

Plan i program odgojno obrazovne skupine Zvezdice obogaćen je elementima waldorfske pedagogije, a integracija tih elemenata usklađena je s godišnjim planom i programom Ustanove. Pri tome se poštuju načela pluralizma i sloboda u primjeni predškolskih ideja i koncepcija, te različitosti u vrstama i oblicima provođenja programa.

Njega osjetila djeteta je temelj za nadogradnju viših aspekata učenja i stoga je osjetilno okruženje djeteta veoma važno, posebno u ranoj dobi. Cjeloviti odgoj djeteta potiče se različitim modalitetima učenja, djelujući na sva osjetila. Elementi waldorfske pedagogije koji se provode u skupini temelje se na tome.

*Ritam djetetu daje predvidivost i sigurnost. Kroz pedagošku godinu usklađujemo se s prirodnim ritmom – izmjenom godišnjih doba, odnosno svetkovina. Promišlja se vrijeme i prostor za preradu iskustava djeteta kroz slobodnu igru, raznovrsno izražavanje i stvaranje. Na dnevnoj razini ritam podrazumijeva i male rituale (pokret, pjevanje, stihovi) koji označavaju prijelaz između različitih aktivnosti.

*Prostor se smatra trećim odgojiteljem i stoga se pridaje velika važnost uređenju - ozračju i detaljima. Stol prirode, nalazi se na vidnom mjestu i svojim sadržajima i bojama odražava prirodu (ili/i neke sadržaje koje radimo). Izgled se mijenja suptilnim promjenama (ili u potpunosti), usklađeno s godišnjim dobima i svetkovinama. Planira se kupnja okvira za izmjenu ambijentalnih slika na zidu. Prostor sobe će se upotpuniti i kutićem sa mekanim jastucima, prostirkom i malim stolićem, iznad kojega je baldahin. Obzirom da u poslijepodnevnom satima dio djece spava, a dio provodi vrijeme u mirnoj igri, u taj kutić dodat ćemo senzoričke igre – izrada svjetlećeg stola (u sobi je za to vrijeme prigušena svjetlost).

*Većina igračka u sobi je od prirodnog materijala (drvo, vuna, tkanine..), a veliki dio je ručni rad. Planira se nadopuna prirodnog neoblikovanog materijala, kao i ručno rađenih igračaka (šivanje lutkica za igru, šivanje pregačica za igru uloga).

*Stolne lutkarske predstave planiraju se jednom mjesečno. Za pripremu je potrebno izraditi

lutkice (šivane od filca ili izrađene od vune tehnikom filcanja). Planira se nadopuna novim kompletima lutkica za predstave – bajke (Grimm).

*Životno-praktične aktivnosti – osim konzumiranja sezonskog voća - cijedenja soka sjeckanja, izrada salata, planirano je pečenje kruha; djeca se uključuju u održavanje prostora urednim (metenje, brisanje prašine), a dvaput godišnje lašte se drvene igračke i kuhinja lanenim uljem.

*Ručni rad (šivanje, vez, tkanje, pletenje) planira se sa starijom djecom (u godini prije škole). Zbog manjeg broja starije djece ove godine, moguće je napraviti mali kutić za ručni rad sa svim pripadajućim materijalima. Planira se nadopuna prostornih kapaciteta zidnim policama.

*Ritmičko kolo je forma u koju je uključen ritam, pokret pjevanje i govor. Mijenja se, odnosno nadopunjuje otprilike svaka dva tjedna. Uvjeti za izvođenje otežani su u malom prostoru, te zahtijevaju različite improvizacije i razmještanja namještaja.

*Suradnja s roditeljima

- Kutić za roditelje (tjedni plan rada, obavijesti...)

- Informativni letci

- Roditeljski sastanci: informativni (rujan),

osvrt na period adaptacije, plan i program rada (listopad),

priprema za školu- osvrt, izlet, Olimpijada (travanj, svibanj)

- Individualni sastanci s roditeljima – srijedom u 12 i 30 sati (po potrebi i uz najavu)

* Radionice:

- izrada lutkica za predstave , dramska radionica

- izrada suvenira za Dan mandarina (listopad)

-izrada poklona za djecu za Svetog Nikolu (studeni)

-izrada ukrasa za Božić (prosinac)

-izrada ukrasa za Uskrs (travanj)

* Svečanosti:

- Blagoslov kruha (listopad)

- Jesenska svečanost (studeni)

- Zimska svečanost (siječanj ili veljača)

- Proljetna (završna) svečanost (lipanj)

*Izlet: U dogovoru s roditeljima

*Projekt: Bajke

Programa predškole

Program predškole obavezan je program odgojno-obrazovnog rada s djecom u godini dana prije polaska u školu, dio je sustava odgoja i obrazovanja u RH.

U program su integrirana i djeca koja nisu u redovitom programu.

Zadaće:

- Stvoriti uvjete u skupini, uz individualan pristup svakom djetetu, kako bi prvi susret s novom okolinom izvan obiteljskog doma bio ugodniji i radostan doživljaj.
- Poticati djecu na međusobno druženje kao i kontakte s odgajateljima, organizirajući zanimljive igre-aktivnosti različitog sadržaja gdje će djeca u kontaktu i igri biti spontana.
- Iskoristiti svaku priliku - uspostaviti socijalne odnose u smislu prihvatljivog ponašanja svakog pojedinog djeteta u odnosu na drugo dijete-djecu.
- Usmjeravati i poticati djecu na međusobnu suradnju u igri da se druže na osnovu dogovaranja, da usklađuju interese u igri, da pomažu jedan drugom, da se pravilno odnose prema sredstvima koja aktivno koriste.
- Kroz igre i aktivnosti omogućiti svakom djetetu da dođe do izražaja, da se prema svojim mogućnostima potvrđuje pred skupinom.
- Poticati djecu da izražavaju svoja iskustva o članovima obitelji, poslovima i zadacima u krugu obitelji (mama, tata, brat, djed, sestra, baka), rodbinski odnosi šire obitelji (teta-tetak, stric-strina, ujko-ujna) kao i poslovima roditelja na radnom mjestu.
- Poticati, usmjeravati i navikavati djecu na oblikovanje jednostavnih radnih zadataka vezanih uz uređenje prostora za igru i unutar i izvan zgrade, oduševljivati ih za radne aktivnosti.
- Upoznati djecu s određenim vrstama zanimanja ljudi koje mogu neposredno vidjeti-promatrati u svojoj bližoj okolini (sredstva rada, proces rada, rezultat rada-vrijednost, korist svake vrste posla).
- Upoznati ih s osnovnim karakteristikama prirode u okolini (biljni i životinjski svijet kojeg mogu promatrati i imenovati, opisivati, steći osnovne spoznaje, kao i uzročno-posljedične veze - odnose).
- Odgajati pozitivan odnos djece prema biljkama, životinjama, staviti ih u aktivan odnos da u praktičnim aktivnostima i osobnom ponašanju utvrđuju pozitivna iskustva.
- Upoznati ih s nazivom mjesta, razgovarati o doživljajima-iskustvima putovanja, more, selo, planine, rijeka, polje, šuma, livada i to je naša domovina.
- Upoznati djecu s osnovama prometne kulture: kako se pravilno hoda ulicom, prijelaz preko ceste-ulice, kolnika. Upoznati ih sa značenjem prometne signalizacije (semafor, prometni znakovi, zebra).

- Praktičnim aktivnostima utvrditi spoznaje i pratiti ponašanje pješaka u prometu (pješaci-vozila).
- Stvarati situacije i poticati djecu da zapažaju sličnosti i razlike između predmeta po boji, obliku, vrsti namjene, veličini i dužini.
- Stvarati situacije kroz igre i aktivnosti i omogućiti djeci da zapažaju, imenuju prostorne odnose: gore-dolje, na-u, iza-ispred, lijevo-desno.
- Da upoznaju količinske odnose: mnogo, malo, više-manje, skupove i korelaciju unutar skupa 1-10 elemenata.
- Upoznati ih s vremenskim odnosima: jutro-podne-večer, dan-noć, jučer-danas-sutra, dan u tjednu.
- Upoznati ih s mjerama: sat, kilogram, litar, kuna.
- Upoznati djecu sa školom i radom u školi, upriličiti posjetu I. razredu, oduševljavati ih za školu, omogućiti radostan doživljaj kroz igru s učenicima I. razreda.
- Poticati djecu da govore i na govornu komunikaciju poticajnim pitanjima, opisivanjem slika, razgovora na osnovu doživljaja, pomoću kratkih priča, stihova.
- Poticati aktivnost, govor djece pomoću govornih didaktičkih igara scenskom lutkom.
- Poticati djecu da govorno izraze doživljaje iz neposredne okoline obiteljskog života i rada.
- Obogaćivati rječnik djece novim riječima i pojmovima uz sadržaj i pomoć tekstova, priča, stihova.
- Poticati da govore polagano, razumljivo, izražajno u smislu pravilnog izražavanja govora (interpretacija priča, stihova).
- Njegovati interes-ljubav djece za knjigu.
- Razvijati slušnu osjetljivost i muzičko pamćenje.
- Obogaćivati prisutnost glazbe u svakodnevnom radu s djecom (vokalno instrumentalna) koristiti osim pjevanja odgojitelja i snimke vokalno instrumentalne glazbe.
- Usmjeravati ih da razlikuju različite karaktere glazbe, nježna, vesela, tužna i slično.
- Poticati ih da izražavaju ritam pjesme, skladbe, brojalice kretnjama, izvođenjem na udaraljka (igre s pjevanjem).
- Poticati dječje glazbeno stvaralaštvo (kreacija pokreta uz glazbu) da ritmički uz riječi i brojalice pretvaraju u pjesme.
- Poticati ih da pjevaju čisto, da jasno izgovaraju tekst pjesme, da pravilno dišu, da zajednički počnu i završe pjesmu.
- Omogućiti upoznavanje s likovno-tehničkim sredstvima za crtanje, slikanje, za plastično i prostorno oblikovanje (olovka, kreda, flomaster, tuš, papir, kutije, pijesak i slično).
- Upoznati djecu s osnovnim bojama (prepoznavanje-imenovanje).

- Poticati djecu na likovni rad nakon promatranja, doživljavanja, na temelju sjećanja ili zamišljanja (igre slaganja-kombinatorike).
- Poticati da likovno izražavaju svoja zapažanja, predodžbe, poimanje svijeta: pojedinačne predmete, prirodne i mehaničke oblike, nizove skupina oblika, unutrašnji-vanjski prostor, životinje, biljke, prirodne pojave, ljude u pokretu, grupi, nizu, ilustracije priča, društveni događaji.
- Poticati djecu na samostalnost i pravilnost održavanja vlastite čistoće i urednosti okoline.
- Navikavati ih na zdrav način života-njegovanje navika za zdravlje.
- Poticati i podržavati samostalnost u oblačenju i svlačenju i urednom odlaganju odjeće-obuće.
- Njegovati humane odnose među spolovima u igri i svakodnevnom životu s istim i zajedničkim zadacima za djevojčice i dječake.
- Razvijati spretnost, znanje i navike za očuvanje vlastite sigurnosti i samozaštite (oprez od opasnih predmeta).
- Upoznati ih s opasnostima za zdravlje na ulici, u vrtiću i obiteljskom domu.
- Utjecati, razvijati, vježbati, usavršavati prirodne oblike kretanja, spretnost-sigurnost u izvođenju, koordinaciji pokreta, razvijati naviku bavljenja rekreativnim aktivnostima koje imaju utjecaj na pravilan rast i razvoj.
- Organizirati elementarne igre i druge oblike tjelesne aktivnosti gdje će se djeca vježbati i usavršavati prirodne oblike kretanja, spretnost izvođenja istih kao i vježbe koje će utjecati na razvoj.
- Jačanje svih mišićnih skupina, cjelokupnog psihomotornog razvoja, utjecati na samopouzdanje, smjelost, prijateljstvo.

Program predškole provodit će se u sklopu redovitog programa od 01.listopada 2021. do 01.svibnja 2022.godine

5. OBRAZOVANJE I STRUČNO USAVRŠAVANJE ODGOJNIH DJELATNIKA

1. Zadaci stručnog usavršavanja

- potpunije i objektivnije upoznavanje aktualnih zbivanja, procesa i tendencija razvoja društva, stjecanje sigurnosti u interpretaciji dinamičkih i složenih društveno ekonomskih uvjeta, političkih i drugih pojava u našem društvu,
- izrada kriterija za realističku i kritičku ocjenu svih značajnih pojava i problema života i rada u užoj i široj sredini u svijetu, stalno dopunjavanje i osvježavanje pedagoškog znanja uopće , a posebno iz predškolskog odgoja,

- osposobljavanje za primjenu pedagoških inovacija na području vlastitog rada,
  - permanentno informiranje o rezultatima naših i stranih pedagoških istraživanja, posebno o predškolskom odgoju,
  - stalno analiziranje vlastite odgojno-obrazovne prakse, te unapređivanje iste,
  - korištenje biblioteke vrtića radi pronalaženja novih oblika rada i osvježavanje stručnog znanja.
  - seminari i savjetovanja u organizaciji Ministarstva znanosti i obrazovanja i AZOO.
2. Bitni zadaci na obrazovanju i usavršavanju radnika na ostalim poslovima i radnim zadacima
- u skladu s potrebama rada po svakom određenom poslu i radnom zadatku, te potrebama radnika koji obavljaju te poslove i radne zadatke, kako bi mogli ispunjavati zahtjeve radnog mjesta
3. Plan rada Odgojiteljskog vijeća

Sadržaj	Nositelj	Rokovi
- organizacija rada za 2022./2023. Raspored radnika po grupama, utvrđivanje radnog vremena	ravnatelj	9 mj.
- planiranje odgojno-obrazovnog rada i izrada pedagoške dokumentacije - utvrđivanje smjernica za izradu planova i programa rada - razmatranje i usvajanje godišnjeg plana i programa rada, Plana rada Odgojiteljskog vijeća, Plana stručnih aktivna, Plana suradnje s roditeljima, Plan zdravstvene zaštite djece	ravnatelj	10 mj.
- permanentno usavršavanje, uvođenje odgojitelja početnika u samostalni odgojno-obrazovni rad - osvrt na period adaptacije djece - stručna tema o identifikaciji djece s teškoćama u razvoju - upute o praćenju djece putem upitnika o praćenju - stručna predavanja	ravnatelj odgojitelj stručni suradnik	9-12 mj. 10. mj.
- pripreme za blagdan Dani kruha	ravnatelj odgojitelji	10 mj.
- pripreme za blagdan sv. Nikole i Božić	odgojitelji	11 i 12 mj.
- stručna tema	odgojitelji	tijekom godine
- analiza realizacije odgojno-obrazovnih zadaća	odgojitelji	1 mj.
- rezultati praćenja realizacije programskih zadataka	odgojitelji	2 mj.

- analiza realizacije godišnjeg plana i programa rada u proteklom periodu	ravnatelj	3. mj.
- stručna tema	odgojitelji	
- priprema za izložbu u Likovnom salonu	odgojitelji	
- stručna tema	odgojitelji	
- pripreme za obilježavanje Dana Vrtića-Otvorena vrata vrtića	odgojitelji	5. mj.
- izvješće o uvođenju odgojitelja-početnika u samostalni odgojno obrazovni rad	komisija	6.mj.
- stručna tema	Stručni suradnik	
- valorizacija rada u odgojno-obrazovnim grupama u vrtiću	odgojitelji	
- utvrđivanje smjernica za rad u tekućoj godini	ravnatelj	6 mj.
- raspored godišnjih odmora i slobodnih dana	ravnatelj	6 mj.

6. SURADNJA S RODITELJIMA

1. Bitni zadaci na unapređenju suradnje s roditeljima

- pojačana edukacija roditelja (obrada pedagoških tema, kratkih pisanih materijala savjetodavnog karaktera i si.)
- suradnja u cilju pravovremenog identificiranja, dijagnosticiranja i tretmana djece s teškoćama u razvoju.

2. Bitni zadaci na unapređivanju suradnje s društvenom sredinom

- uspostavljati suradnju s Centrom za socijalni rad u svrhu utvrđivanja stupnja teškoća i tretmana djece s teškoćama u razvoju.

3. Tabelarni prikaz

OBLICI	SADRŽAJI	NOSITELJI	ROKOVI
Sudjelovanje roditelja u odgojno obrazovnom procesu	- prema potrebi omogućiti roditeljima boravak u vrtiću/jaslicama za vrijeme adaptacije - radne aktivnosti roditelja, izrada didaktičkog materijala, uređenje vanjskog prostora i unutarnjeg	odgojitelji i roditelji	9. mj. i 10. mj.

	prostora vrtića, kroz radionice za roditelje		
Zajednički roditeljski sastanak	-upoznavanje s organizacijom rada u vrtiću, dnevni raspored prehrane, zdravstvena zaštita, kućni red, organizacija rada u toku zime, ljeta, zimovanje-ljetovanje, zajedničko sudjelovanje u pripremanju svečanosti i proslava, rad stručno razvojne službe, pano za roditelje	ravnatelj odgojitelji	9. mj.
Individualni kontakti s roditeljima	- individualni kontakti prije uključivanja djeteta u grupu - svakodnevni kratkotrajni kontakti (praćenje razvoja djeteta i jedinstvo u odgojnom djelovanju)	odgojitelji	
Posjete	-posjete roditeljima na njihovim radnim mjestima i domu	odgojitelji	
Izleti	-izleti s roditeljima u bližu i dalju okolinu, poludnevni i cjelodnevni -uključivanje roditelja u zajedničko doživljavanje praznične atmosfere	odgojitelji	

7. GODIŠNJI PLAN I PROGRAM RADA RAVNATELJA, ZDRAVSTVENE VODITELJICE I PSIHologa STRUČNOG SURADNIKA ZA PEDAGOŠKU GODINU 2021./2022.

7.1 GODIŠNJI PLAN RAVNATELJA - BITNE ZADAĆE I SADRŽAJI

a) Plan i program ravnatelja Vrtića

U okviru godišnjeg plana rada poslovi i radne zadaće ravnatelja Vrtića sastoje se od sljedećih elemenata:

- vođenje poslova Vrtića,
- poslovi u području radnih odnosa,
- poslovi i zadaci u oblasti zaštite na radu,
- prava i dužnosti na poslovima obavještavanja djelatnika Vrtića,
- financijsko materijalno poslovanje Vrtića,
- sudjelovanje u radu Upravnog vijeća Vrtića,
- rad u okviru stručnih organa Vrtića,
- planiranje i programiranje rada Vrtića,

- rad i suradnja s roditeljima, te organizacijama i zajednicama odnosno svim subjektima koji djeluju u okviru Županije,
  - proučava, prati i tumači Zakonske propise te odluke bitne za rad i djelovanje Vrtića.
1. Vođenje i poslovanje Vrtića
    - ravnatelj Vrtića je rukovoditelj ustanove u organizacijskom, pravnom, financijskom i stručno-pedagoškom smislu,
    - rukovodi cjelokupnim poslovima Vrtića, zastupa i predstavlja Vrtić i u njegovo ime zaključuje poslove i ugovore,
    - koordinira i usklađuje proces rada.
  2. Poslovi u području radnih odnosa
    - ravnatelj vodi brigu o uređivanju prava, obveza i odgovornosti djelatnika te pravovremenom pripremanju i donošenju akata kojima se utvrđuju radni odnosi,
    - poslovi u svezi sa stegovnom odgovornošću djelatnika,
    - postupak radi utvrđivanja štete koju je eventualno prouzročio djelatnik,
    - osiguranja stručne pomoći djelatnicima u postupku zaštite njihovih prava iz radnih odnosa,
    - suradnički odnosi s predstavnikom Sindikata.
  3. Poslovi i zadaci u području zaštite na radu
    - u području zaštite na radu ravnatelj je rukovoditelj plana obrane te aktivno radi na pripremi zaštite na radu.
    - Predstavlja Vrtić i surađuje sa svim organima i organizacijama na području Županije.
  4. Prava i dužnosti na poslovima obavještavanja djelatnika Vrtića
    - na području javnog informiranja ravnatelj Vrtića ima sva prava i dužnosti u skladu sa Zakonom i Statutom Vrtića.
  5. Financijsko-materijalno poslovanje Vrtića
    - Ravnatelj je voditelj financijskog i materijalnog poslovanja Vrtića,
    - Odlučuje o upotrebi osnovnih sredstava i o nabavkama koje imaju značajne materijalne troškove,

- Sve poslove u vezi financijsko-materijalnog poslovanja obavlja u suradnji s Osnivačem odnosno odgovarajućim stručnim službama i organima upravljanja Vrtića, te pozitivnim zakonskim odredbama i principima.
6. Suradnja u radu Upravnog vijeća vrtića
- Aktivno radi u pripremi sastanaka i osigurava uvjete uspješnog rada Upravnog vijeća Vrtića,
- Zajedno s predsjednikom Upravnog vijeća dogovara dnevni red za sjednice UV,
  - Provjerava da li su odluke Vijeća u skladu sa zakonom i normativnim aktima Vrtića,
  - O svom radu i poslovnim potezima izvještava članove UV na sjednicama Upravnog vijeće Vrtića.
7. Rad u okviru stručnih organa Vijeća
- Ravnatelj aktivno priprema i sudjeluje u radu svih stručnih organa Vrtića te osigurava uvjete za uspješan rad Upravnog vijeća Vrtića, sjednice odgojiteljskog vijeća i dr.
  - Priprema u suradnji sa stručnim timom odgojiteljska vijeća i rukovodi njima,
  - Radi na stručnom unapređenju i analizi odgojno-obrazovnog rada i metoda u suradnji sa stručnim timom s ciljem unapređenja odgojno-obrazovnog rada Vrtića,
  - Dužan je razvijati svoju stručnost kao i stručnost odgojiteljskog kadra u smislu poticanja na samostalnost, samoinicijativu i kreativnost u postojećim uvjetima i prostoru.
8. Planiranje i programiranje Vrtića
- ravnatelj u suradnji sa stručnim timom i odgovarajućim službama aktivno radi na izradi svih planskih dokumenata koji su potrebni za uspješan rad Vrtića,
  - koordinira planiranja i doprinosi unapređenju rada pomoću pojedinačnih i zajedničkih planova odgojno-zdravstvenih i stručnih djelatnika Vrtića.
9. Rad i suradnja s roditeljima te organizacijama i zajednicama, odnosno svim subjektima koji djeluju u okviru Grada i Županije
- ravnatelj prije svega radi na osiguranju potrebnih uvjeta za normalnu i nesmetanu suradnju na relaciji roditelj-djeca-Vrtić, a po potrebi i sam se uključuje u neposrednu realizaciju te suradnje,
  - surađuje s poduzećima i društvenim subjektima Županije, te Ministarstvom znanosti obrazovanja i AZOO na ostvarivanju društvene politike na području odgoja i obrazovanja,

- ostvaruje direktne suradnje sa svim organima i organizacijama na području Županije i šire u smislu što kvalitetnijeg rada i djelovanja Vrtića.
10. Praćenje, proučavanje i tumačenje Zakonskih propisa i odluka bitnih za rad i djelovanje Vrtića
- ravnatelj prati, proučava i daje potrebno tumačenje (u suradnji sa stručnim timom, odnosno odgovarajućim službama) svih Zakonskih propisa i odluka koje su od značaja za rad i djelovanje Vrtića, kao i pravilnika, uputa i društvenih dogovora koji se tiču Vrtića, koordinira i prati izradu normativnih akata,
  - obavlja i druge poslove u svezi toga koji su propisani Zakonom i drugim normativnim aktima.

7.2. GODIŠNJI PLAN I PROGRAM ZDRAVSTVENE VODITELJICE ZA 2022/2023

U nastavku je plan i program rada po aktivnostima kroz pedagošku godinu:

OPIS POSLOVA I RADNIH ZADATAKA	VRIJEME REALIZACIJE
Njega i skrb za tjelesni rast i razvoj djece	Kontinuirano tijekom godine
Priprema prostora za prijem djece i adekvatan rad	Lipanj, srpanj, kolovoz
Individualni razgovori po grupama s ciljem upoznavanja djece i uočavanja njihova psihofizičkog i zdravstvenog stanja	Rujan, listopad
Sređivanje kartoteke, kontrola liječničkih potvrda, uočavanje stanja prema roditeljskim anketama	Rujan, listopad
Uočavanje djece s posebnim potrebama (alergije na lijekove i hranu, kronične bolesti)	Kontinuirano tijekom godine
Briga o dnevnom ritmu djece	Kontinuirano tijekom godine
Rad na unaprjeđivanju zdrave i prihvatljive prehrane za djecu – izrada jelovnika u skladu s normativima i godišnjim dobima	Kontinuirano tijekom godine
Praćenje zdravlja djece tijekom boravka u predškolskoj ustanovi	Kontinuirano tijekom godine
Antropološka mjerenja kod djece – tjelesna masa i visina	2 x godišnje

Praćenje izostanaka djece, analiza zdravstvenih razloga izostajanja	Kontinuirano tijekom godine
Evidentiranje i reagiranje vezano uz eventualnu pojavu zaraznih bolesti; provođenje protuepidemijskih mjera	Kontinuirano tijekom godine Po potrebi
Vođenje propisane dokumentacije	Kontinuirano tijekom godine
Individualno praćenje djeteta (opća higijena, vid, deformacije lokomotornog sustava, pregledavanje vlasništva radi sprječavanja širenja pedikuloze)	Kontinuirano tijekom godine
Zdravstvena edukacija roditelja	1 x godišnje
Individualno savjetovanje roditelja	Po potrebi
Higijensko-sanitarni nadzor	Tromjesečno
Kontrola opće i osobne higijene djelatnika	Tromjesečno
Zdravstvene aktivnosti po skupinama – radionice i aktivnosti s djecom	2 x godišnje
Razgovor i savjetovanje sa zdravstvenim djelatnicima odgovarajućih službi	Kontinuirano Po potrebi
Individualno i stručno usavršavanje	Prema planu
Zdravstveno prosvjeđivanje tehničkog osoblja o potrebnim mjerama koje treba provoditi	Kontinuirano tijekom godine
Izrada godišnjeg plana i programa rada zdravstvenog voditelja	Rujan
Izrada izvješća o radu zdravstvenog voditelja	Kolovoz
Sudjelovanje pri upisu djece u jaslice i vrtić, sudjelovanje u formiranju odgojnih skupina	Svibanj, lipanj

7.3. GODIŠNJI PLAN I PROGRAM STRUČNOG SURADNIKA

Stručni suradnici u dječjem vrtiću su pedagog, psiholog, logoped, edukacijski rehabilitator i socijalni pedagog.

Pedagog prati realizaciju odgojno-obrazovnog rada, stručno pridonosi maksimalnoj efikasnosti odgojno -obrazovnih ciljeva te unapređuje cjelovit odgojno obrazovni proces.

Psiholog prati psihofizički razvoj i napredovanje pojedinačnog djeteta, postavlja razvojne zadaće i skrbi o psihofizičkom zdravlju djeteta.

Stručni suradnici: logoped edukacijski rehabilitator i socijalni pedagog rade na prepoznavanju, ublažavanju i otklanjanju teškoća kod djece. Utvrđuju specifične potrebe djece s teškoćama i o njima informiraju odgojitelje, ostale suradnike i roditelje te u zajedničkoj suradnji utvrđuju najprimjerenije metode rada za svako pojedino dijete te ih primjenjuju u svom radu.

U skladu sa Standardima rada stručnog suradnik u predškolskim ustanovama kao i Državnim pedagoškim standardom, osnovni ciljevi i zadaci rada stručnog suradnika bit će usmjereni na:

- prevenciju, ranu intervenciju, edukaciju i istraživanje iz različitih područja odgoja i obrazovanja djece rane i predškolske dobi
- poticanje cjelovitog razvoja djeteta (psihomotoričkog, kognitivnog i socio–emocionalnog razvoja)
- skladni razvoj djetetove osobnosti i doprinos kvaliteti njegova odrastanja;
- primjenu pristupa usmjerenog na dijete, uz uvažavanje individualnih potreba djeteta;
- prepoznavanje djece s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama
- rad s djecom s teškoćama u razvoju i njihovim roditeljima na osnaživanju i jačanju socijalnih i emocionalnih kapaciteta
- uvažavanje osobnog, obiteljskog i društvenog identiteta djeteta;
- stvaranje temeljnih uvjeta za ostvarivanje djetetovih prava;
- stvaranje poticajnog okruženja za cjeloviti razvoj djeteta;
- suradnju s roditeljima
- podršku obitelji za kvalitetniju pomoć u odrastanju djeteta;
- rad na razvoju timskog rada u dječjem vrtiću

Zadace rada stručnog suradnika usmjerene su na rad s djecom, roditeljima, odgojiteljima, stručnim timom i vanjskim ustanovama, institucijama i udrugama.

1. RAD S DJECOM

Sadržaj rada

- Prati i procjenjuje psihomotorni, kognitivni i socio–emocionalni razvoj djeteta (opažanjem i praćenjem ponašanja u odgojnoj skupini)
- Prilikom upisa djeteta i inicijalnog razgovora procjenjuje individualne razvojne potrebe djeteta za odgovarajućim programima odgoja i obrazovanja
- Prati i procjenjuje uspješnost prilagodbe djece na vrtić;
- Aktivno djeluje na smanjivanju adaptacijskih teškoća djece novoupisanih polaznika
- Prati, procjenjuje djecu u dobi prije polaska u školu
- Na osnovu praćenja djeteta u skupini, razgovora s odgojiteljima i roditeljima donosi procjenu o najprimjerenijem obliku nastavka odgojno – obrazovnog procesa za pojedino dijete predškolske dobi
- Prepoznaje djecu s teškoćama, promišlja razvojne zadace za njihovo napredovanje prema sposobnostima, upućuje na daljnju potrebnu obradu, predlaže najprimjereniji oblik odgojno – obrazovnog rada

- Provodi rano otkrivanje i utvrđivanje potencijalno darovite djece
- Provodi program prilagođen individualnim potrebama djeteta u redovitom programu;
- Promišlja i provodi aktivnosti za poticanje pozitivnog emocionalnog razvoja djeteta, kvalitetnog odnosa s vršnjacima i odraslim osobama;
- Provodi prevenciju emocionalnih teškoća i poremećaja u ponašanju;
- Provodi prevenciju zlostavljanja i zanemarivanja djece;
- Procjenjuje razvojni status djece u godini prije polaska u školu, postavlja razvojne zadaće, izrađuje i provodi aktivnosti u području razvoja spremnosti za školu;
- Planira i provodi intervencije u kriznim situacijama i pomoć djeci u prevladavanju stresnih situacija – tugovanje, bolest, razvod roditelja i sl.

2. RAD S RODITELJIMA

Sadržaj rada

- Provodi inicijalne razgovore s roditeljima novoupisane djece;
- Informira roditelje o specifičnostima prilagodbe djece na polazak u vrtić
- Informira roditelje o rezultatima praćenja i procjene djeteta;
- Priprema i provodi roditeljske sastanke sa različitim aktualnim temama
- Priprema kraće tekstove o aktualnim temama za web – stranicu vrtića sa ciljem informiranja roditelja
- Provodi savjetodavni rad kojim pomaže roditeljima u rješavanju specifičnih teškoća vezanih za razvoj predškolskog djeteta, prevladavanju kriza te razvoju pozitivnih roditeljskih vještina;
- U suradnji s roditeljima planira i provodi postupke iz područja ranih intervencija;
- Provodi edukaciju – o osobinama razvoja, razvojnim potrebama, pravima djece, kvalitetnoj komunikaciji i primjerenim odgojnim postupcima;
- Promovira partnerske odnose roditelja i predškolske ustanove

3. RAD S ODGOJITELJIMA

Sadržaj rada

- Prenosi relevantne podatke o specifičnostima novoupisane djece
- Daje smjernice odgojiteljima za opažanje i praćenje razvoja djece, njihovog napretka i postignuća;
- Surađuje s odgojiteljima pri utvrđivanju i zadovoljavanju specifičnih odgojno – obrazovnih potreba djeteta;

- Suraduje s odgojiteljima u planiranju i provođenju razvojnih zadataka za djecu s teškoćama (trajnim ili reaktivnim)
- Savjetodavni rad i pomoć u rješavanju individualnih problema djece u ponašanju, problema nastalih kao odgovor na specifične situacije (npr. razvod roditelja, smrt u obitelji...)
- Osmišljava strategije koje odgojiteljima omogućuju podržavanje i poticanje kompetencija djeteta – u području psihomotornog, kognitivnog, socio–emocionalnog razvoja i kreativnosti;
- Prati uvažavanje prava djeteta;
- Promovira kvalitetne modele interakcije i komunikacije između svih sudionika odgojno – obrazovnog procesa
- Jača kompetencije odgojitelja za suradnju s roditeljima
- Promovira suvremene oblike suradnje s roditeljima;
- Upoznaje odgojitelje s inovacijama u području ranog i predškolskog odgoja
- Preporuča stručnu literaturu i edukacije za permanentno usavršavanje odgojitelja
- Provodi individualno i grupno stručno usavršavanje kojim se podržava profesionalni i osobni rast i razvoj odgojitelja

4. POSLOVI NA RAZINI STRUČNOG TIMA

Sadržaj rada

- Sudjeluje u izradi i vođenju propisane dokumentacije i evidencije o djeci: Kurikuluma, Godišnjeg plana i programa odgojno-obrazovnog rada; Godišnjeg izvješća o ostvarivanju plana i programa rada; Program stručnog usavršavanja; Dosje djeteta s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama; i drugog prema važećim propisima.
- Sudjeluje u dokumentiranju i analiziranju pojedinih segmenata odgojno - obrazovnog procesa;
- Rad u Povjerenstvu za upis u vrtić
- Revizija i primjena Prijemnog upitnika za roditelje
- Suradnja i provođenje roditeljskih sastanaka
- Zajedničko planiranje i programiranje Odgojiteljskih vijeća i edukacija za odgojitelje
- Sudjeluje u praćenju kvalitete rada Ustanove;
- Sudjeluje u kreiranju promjena u cilju unapređivanja odgojno-obrazovnog procesa u skladu sa suvremenim spoznajama iz navedenih područja
- Osmišljava i provodi projekte, akcijska i druga istraživanja, samostalno ili u suradnji sa stručnjacima iz dječjeg vrtića ili vanjskih institucija;

- Sudjeluje u stvaranju temeljnih uvjeta za ostvarivanje djetetovih prava, ukazuje na pravne propise i etička pravila u svrhu osiguranja djetetove dobrobiti, zastupa i reagira na povredu djetetovih prava;
- Sudjeluje u kreiranju kvalitetnog okruženja za cjeloviti razvoj djeteta vodeći računa o njegovim psihološkim implikacijama na dijete.

5. SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA I INSTITUCIJAMA

Sadržaj rada

Suraduje sa stručnim institucijama, odgojno-obrazovnim ustanovama, zdravstvenim ustanovama, ustanovama socijalne skrbi, strukovnim organizacijama, društvima i pojedincima vezano za realizaciju svih ciljeva rada : Agencija za odgoj i obrazovanje, Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport, zdravstvene ustanove - pedijatrijske ordinacije, Centar za socijalnu skrb, odgojno-obrazovne ustanove na području grada i okolice: vrtići , škole, udruge koje su usmjerene na djecu rane i predškolske dobi i njihove potrebe itd.

6. PRIPREMANJE, PLANIRANJA I PROGRAMIRANJE TE STRUČNO USAVRŠAVANJE

Sadržaj rada

- Vodi propisanu dokumentaciju i priprema se za rad;
- Prati stručnu literaturu
- Izrađuje plan i program stručnog suradnika - za pedagošku godinu
- Stručno se usavršava u skladu s obvezama trajnog profesionalnog usavršavanja: - ima pravo i dužnost obnavljati i dalje usavršavati svoja znanja i vještine i obvezan je stručno se usavršavati.
- Stručno se usavršava u pogledu poslova u predškolskoj ustanovi, na temelju propisa ministarstva nadležnog za obrazovanje i u organizaciji nadležnih ustanova za odgoj i obrazovanje; - stručno se usavršava i u skladu s potrebama ustanove u kojoj je zaposlen.

8. PROGRAM KULTURNE I JAVNE DJELATNOSTI

a) Praznici i proslave za pedagošku 2022./2023. godinu

Svaki praznik ili proslava ne sadrži samo manifestativni čin određenog dana i sata već treba imati osmišljeni metodički put do konačnog zaokruženja svih aktivnosti, oblika rada na dan svečanosti, kada je za djecu pripremljen zajednički doživljaj s programom i sadržajem.

Svaki odgojitelj za svoju skupinu planski predviđa, prema dobi djece i zahtjevima programa svoje skupine, vremensku dimenziju i sadržaj rada kulturne i javne djelatnosti.

Odgojitelji odgojne skupine „Sovice“ će sudjelovati u projektu „Večer matematike“ u organizaciji Hrvatskog matematičkog društva, surađivat će sa Osnovnom školom Opuzen i Gradskom knjižnicom Opuzen. Uključuju se u projekt Udruge oboljelih od leukemije i limfoma Hrvatske „Plastičnim čepovima do skupih lijekova“. Skupljajući čepove činimo dobro za okoliš a ujedno i hvale vrijedno humanitarno djelo. Nastavljaju s projektom „Put oko svijeta“ započet prošle pedagoške godine.

Sudjelovanje u manifestaciji „Advent u mistu“ i maškarskoj povorci.

Sudjelovanje na Olimpijskom festivalu dječjih vrtića Županije Dubrovačko-neretvanske.

Izleti predškolaca na seoska gospodarstva.

Suradnja sa Gradskom knjižnicom (posjet, upoznavanje sa zanimanjem knjižničar, čitanje priča).

Suradnja sa školom (posjet razredima, zajedničko crtanje, učenici čitaju priče mlađoj djeci).

Izložba radova u Likovnom salonu Opuzen.

Dekoratивно obilježavanje praznika i proslava zahtjev je koji od odgajatelja traži da u sobi pred djecom i s djecom izrađuje i postavlja određeni slikovni materijal, određene forme iz papira, plastike ili prirodnog materijala ili izrezane aplikacije. Određena tematika praznika treba biti i vizualno pristupna u grupi, ali prezentirana na likovnoj razini. Likovnost dekorativnog sadržaja sastoji se od čistoće, boja i oblika dekorativnog elementa kao i smještaja u prostor.

Smještaj dekorativnih elemenata u prostoru treba biti smišljeno postavljen na za to određene plohe-panoe. Nastojati da su djeci vizualno dostupna.

Dekorativna obilježja traju u skupini i Ustanovi tako dugo dok traje planirana vremenska dimenzija praznika. Vrijeme između praznika ispunjeno je u sobi dnevnog boravka i Ustanovi aplikacijama i slikama daljeg sadržaja rada koji u skupini teče.

b) Obilježavanje važnih datuma (praznici, proslave i svečanosti kalendarski kako slijede):

MJESEC	S A D R Ž A J I
	Pripreme za jesensku svečanost: Tijekom jesenskih mjeseci u svim će skupinama dominirati sadržaji-različitosti oblika i

<p>RUJAN</p> <p>LISTO-PAD</p>	<p>pristupa realizaciji, obuhvativši biljni, životinjski svijet, vremenske i prirodne promjene, rad ljudi i aktualizacija zbivanja u našoj sredini. Jesen sadržajno povezuje sva područja. Djeca će kroz igre i aktivnosti obogatiti svoje spoznaje, otkrića, stvaralaštvo i inventivnost, razvijati govor, izražavanje i stvaranje. Odgojni će se zadaci morati naći u svakom trenutku uz sadržaje. Sve dobne skupine i prostori u kojima borave djeca, kao i interijeri vrtića, trebaju svojim estetskim izgledom dati dojam bogatstva kojeg stvarno donosi jesen, s posebnim osvrtom na aktivnosti vezane za specifičnost našeg podneblja-mandarine.</p> <p>Nakon tako sistematski pripremljenih veselih i ugodnih doživljaja za djecu jesenska će svečanost dati pravu valorizaciju rada.</p>
<p>LISTO-PAD</p>	<p>DJEČJI TJEDAN (prava ,prijateljstvo,različitosti) 04.10. - 10.10.</p> <p>Cilj dječjeg tjedna je promicanje dječjih prava na različitim razinama,usmjeravanje pozornosti javnosti prema pravima ,potrebama i mjestu djece u društvenoj zajednici kao i aktivna participacija djece u aktivnostima lokalne zajednice.</p> <p>Prijedlog konkretnih aktivnosti s djecom i za djecu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - igre i improvizacije sa scenskom lutkom, - rekreativne i natjecateljske igre između skupina na igralištima prirodnim materijalima, - izleti s djecom u bližu okolinu (polje, livada, šuma, voćnjak, vinograd) - posjeta drugom vrtiću-skupini uz dogovorene planirane aktivnosti i susret, - radne aktivnosti-ekološki odgoj: uredimo okoliš (igralište, igračke, sobu, vrtić), - kutići za roditelje-ekološko-edukativna tema.
<p>LISTO-PAD</p>	<p>"DANI KRUHA I ZAHVALNOSTIM ZA PLODOVE ZEMLJE „</p> <p>Cilj nam je djeci skrenuti pozornost na kruh kao simbol hrane, ali i duhovnu vrijednost.</p> <ul style="list-style-type: none"> - upoznati djecu s nastajanjem kruha (od zrna do kruha) - približiti im blagovanje kruha (narodne običaje) - predočiti djeci kruh kao izvor životne i duhovne snage <p>Planirati aktivnost izvan vrtića: posjeti pekari,prikupljanje žitarica. Planirati aktivnost u vrtiću: razgovor s djecom o temi od zrna do kruha, upoznavanje djece s kulturom ophođenja prema kruhu i zbrinjavanju njegovih ostataka.</p>
<p>LISTO-PAD</p>	<p>MJESEC HRVATSKE KNJIGE 15.10.-15.11</p> <p>Manifestacija kojom se tijekom mjesec dana nastoji na državnoj ,ali i lokalnim razinama govoriti o knjizi, promicati čitanje.</p> <p>Aktivnosti u skupini:</p>

	izrada slikovnica, čitanje slikovnica djeci, suradnja sa Gradskom knjižnicom
STU-DENI	SVJETSKI DAN DJETETA 20.11. Upoznati djecu sa njihovim pravima i dužnostima i naučiti ih da imaju pravo tražiti ostvarenje svojih i tuđih prava
PROSINAC	SV. NIKOLE 06.12. Uz prigodne pjesme i priče o sv.Nikoli u veselom ozračju proslaviti blagdan sv.Nikole
PROSINAC	BOŽIĆ Iskusiti naklonost blizine Božje prema ljudima u blagdanu Isusova rođenja. Kitimo bor. Izrađujemo Adventski vijenac koji označava snagu po kojoj se iz mraka izlazi na svjetlo. Cijeli mjesec prosinac odgajatelji će osmišljavati vesele prigodne doživljaje za djecu. Estetsko uređenje interijera vrtića (izrađujemo čestitke, kitimo bor, izrađujemo Adventski vijenac ...) Sve aktivnosti će se provoditi u tjednu prije Božića tj. do 25.12. - Djeca će čestitati Božićne i Novogodišnje praznike mami, tati , teti , drugoj djeci u vrtiću, ravnatelju. - Sudjelovanje na manifestaciji „Advent u mistu“
VELJAČA	"MAŠKARE" - doživljaj za djecu, izrada maski s djecom i pred djecom. Estetsko uređenje interijera. Narodni običaj približiti na dostupan način. Sudjelovanje u gradskoj maškarskoj povorci na male i velike poklade kostimirani u prigodne kostime.
OŽUJAK TRAVANJ	USKRS U radosnoj proslavi blagdana Uskrsa osjetiti značenje uskrsne poruke i vjere u životu kršćana. Planski i sistematski pripremati se s djecom za doživljaj Uskrsa. Bojanje pisanica i estetsko uređenje interijera DAN VODA – suradnja s Hrvatskim vodama
TRAVANJ	DAN ZEMLJE 22.04. Eko program za taj dan.
SVIBANJ	MAJČIN DAN -obilježavanje Majčinog dana kroz razne aktivnosti DANI OTVORENIH VRATA

	OLIMPIJSKI FESTIVAL DJEČJIH VRTIĆA
LIPANJ	ZAVRŠNA SVEČANOST - oproštaj od vrtića po skupinama u suradnji s roditeljima, izleti

Godišnji Plan i program rada Dječjeg vrtića Opuzen, rađen je s ciljem postizanja optimalnih uvjeta u kojima će se djeci osigurati zdravo i veselo djetinjstvo.

9. VREDNOVANJE PROGRAMA

U praćenju i vrednovanju programa sudjelovat će svi odgojno – obrazovni radnici, ravnatelj i stručni suradnik i zdravstvena voditeljica. Vrednovanje, procjena i dokumentiranje postignuća i ostvarivanja godišnjeg programa uključuje pedagošku dokumentaciju odgojnih skupina (pisane bilješke, video i audio zapisi, ankete, praćenja, dječji likovni radovi, prikazi prakse i sl.)

Grad Opuzen kao osnivač sudjeluje u vrednovanju programa putem svojih predstavnika u Upravnom vijeću vrtića.

Osim samovrednovanja, Vrtić podliježe i vanjskom vrednovanju čiji su kriteriji unaprijed poznati. U planu je suradnja s nadležnim institucijama (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Agencija za odgoj i obrazovanje).

Temeljem čl. 21. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju i čl. 50. Statuta Dječjeg vrtića Opuzen, Upravno vijeće Dječjeg vrtića Opuzen na sjednici održanoj 18.studenog 2022. godine, na prijedlog v.d. ravnateljice, donijelo je Godišnji plan i program rada Dječjeg vrtića Opuzen za pedagošku godinu 2022./2023.

Predsjednik Upravnog vijeća:

Ives Tošić

v.d.ravnatelj Dječjeg vrtića Opuzen

Anamarija Čović

KLASA: 601-02/22-01

URBROJ: 2117-106-01-22 -44

Opuzen, 18.studenog 2022.godine